HART VAN DE STAD KRANT

Vereniging voor de Pieters- en Academiewijk en Levendaal-West

De firma 'Klokkengieterij Heiligerlee' levert de klokken af voor het Leidse carillon. Ca 1939
Foto: Beeldbank Regionaal Archief Leiden

INHOUD

Het carillon van Leiden
(Oud) bewoners vertellen:
Arie Owel, Mijnheer Moerman,
Peter van Zonneveld
Ledenvergadering
Projectontwikkeling
Van der Klauwtoren, Garenmarkt,
Herinrichting Kaiserstraat
Dieren in de wijk
Jacques van Alphen
Historie
Leienaars
De familie Neuteboom
In gesprek met….
Ed Chavernac
Marion de Vries
Berichten
Ingezonden

Het carillon van Leiden *door Clariet Boeye*

Klokgelui

Sommige dingen lijken zo vanzelfsprekend dat je er aan voorbij gaat. Zoals het gelui van klokken. Je hoort het wel, maar je registreert het niet. Dan heb je iemand nodig om je er op te attenderen. Dat gebeurde mij. Een buurman sprak me aan over het carillon in de toren van het stadhuis, wat ik daarvan vond? 'Ja, leuk!' antwoordde ik automatisch. 'Want wat is een stad zonder klokgelui? Dat is een plek zonder ziel. En met kerst hoor je Stille nacht, heilige nacht, dat is toch mooi?' 'Inderdaad', zei de buurman, Martijn van der Mandele, 'mooi gezegd, maar wordt het niet een beetje saai telkens dezelfde melodieën voor de rest van het jaar? Het zou nog veel leuker kunnen worden als er het hele jaar meer melodieën gespeeld zouden worden, uit het klassieke repertoire of pop.'

Om daar eens over te praten had Martijn van der Mandele onlangs een afspraak gemaakt met Hein van Woerden, chef kabinet van de gemeente. Ik mocht mee. We zouden ook het carillon bekijken. Hoe het precies gekomen is weet Hein van Woerden niet meer, maar hij kreeg bij zijn aanstelling ook de verantwoordelijkheid over het carillon. Nu is hij een groot kenner en liefhebber geworden van alles op het gebied van carillons. We kregen een uitvoerige inleiding over carillons in het algemeen en het Leidse carillon in het bijzonder. Het is een groot genoegen hem daar zo bevlogen over te horen vertellen. Ook hij zou het prachtig vinden als het repertoire van het carillon uitgebreid zou kunnen worden, maar, vertelde hij, voor elke melodie moeten auteursrechten worden betaald, per jaar zo'n € 1000.

>>Lees verder op volgende pagina

Nummer 134
April 2012
oplage 2700
Redactie Clariet Boeye, Marjolijn Pouw, Vincent van Amerongen, Charlotte Boschma
Opmaak Rita Blankenberg,

Inlevering van de stukken voor de volgende krant: 15 augustus 2012 bij info@pieterswijk.nl of redactie Hart van de Stadkrant, Postbus 11016, 2301 EA Leiden

www.pieterswijk.nl

Daarnaast wordt er per bespeling betaald. Dat bracht de heren op het idee een *Leids Carillon Gezelschap* op te richten, niet alleen om fondsen te werven, maar ook om bijvoorbeeld een of tweemaal per jaar een carillonconcert te organiseren.

Carillon

Tenslotte zijn we het carillon gaan bekijken. Het was een adembenemende ervaring, alleen al de weg er naar toe, eerst langs stenen trappen maar dan langs steeds smallere ijzeren trapjes omhoog de vierkante toren in. We kwamen langs een verdieping met een manshoge cilinder, waarmee het carillon vroeger mechanisch bespeeld werd. Weer hoger staat het stokkenklavier, waarmee het carillon handmatig bediend kan worden. Van Woerden vertelde dat je voor de opleiding tot beiaardier een lange adem moet hebben: eerst het conservatorium en dan drie jaar naar de Nederlandse Beiaardschool in Amersfoort, de enige in Nederland. Van Woerden onderhoudt nauw contact met deze school. Een maal per week op woensdag van 12.30 tot 13.30 uur komt een leerling van de Beiaardschool in Amersfoort het Leidse carillon bespelen, eenmaal per week een concert voor alle Leidenaars!

We zagen speelbanden met melodieën uit de jaren '68 tot '96 van de 20ste eeuw, waarmee het carillon automatisch bespeeld kon worden door middel van een elektromagnetisch speelwerk. De speelbanden zijn nog gemaakt door de stadsbeiaardiers Rien Ritter en Leen 't Hart, die ook directeur werd van de Beiaardschool in Amersfoort. Dat was in de periode vóór de computer. Het lijkt Hein van Woerden geweldig om die rollen ook weer eens af te spelen. Vanaf 1996 is het spel computergestuurd. Van Woerden vertelt dat er in april een nieuwe computerbesturing geïnstalleerd zal worden, gemaakt door klokkengieterij Eijsbouts te Asten (voluit Koninklijke Eijsbouts Klokkengieterij en fabriek van torenuurwerken). Dan wordt het al mogelijk meerdere melodieën te laten horen. De beiaardier Levina Pors maakt niet alleen de melodieën voor dit carillon, maar ook voor het carillon van de Lodewijkskerk aan de Steenschuur. De Lodewijkskerk heeft namelijk ook een klein carillon.

Ook dat carillon is dankzij de inspanningen van Hein van Woerden weer in gebruik. Maar dat is weer een verhaal op zich.

Klokken

Dan staan we bij de klokken zelf. De grote klokken zijn zeker manshoog. Geen wonder dat klokken namen krijgen zoals Dikke Bertha. Ik realiseerde me voor het eerst recht dat wij bevoorrecht zijn in Leiden: dit is een prachtig carillon. Maar niet alleen het stadhuis heeft een carillon. Vanuit de toren hadden we een prachtig uitzicht over de stad en werden we gewezen op het tweede carillon in de toren van de Lodewijkskerk.

Herkomst en benaming

Het carillon is een typisch Noordduits, Nederlands en Belgisch verschijnsel. Het woord carillon is een verbastering van het woord *quadrillon*. Daar zit het getal vier in, d.w.z. dat er vier klokken waren met een eigen toon om elk kwartier te aan te geven. Ander benamingen voor carillon zijn beiaard of klokkenspel. Een carillon wordt bespeeld op een stokkenklavier door een beiaardier. Het klavier staat gewoonlijk in een ruimte hoog in de toren en is met de klepels van de klokken erboven verbonden door metalen draden. In de 16de eeuw is ook een ingenieuze speeltrommel ontwikkeld om mechanisch de klokken te bespelen. Er staat er nog een in de toren van het stadhuis. In de bijna manshoge cilinder steken verplaatsbare pinnen die verbonden zijn met de hamer van een klok. Een uurwerk zet de cilinder in beweging. Nadeel is dat het een reuze klus is om de pinnen te verplaatsen als er een nieuwe melodie op de cilinder gezet moet worden.

Het Leidse carillon tot 1929*)

Het Leidse carillon heeft een lange geschiedenis. Het eerste klokkenspel dateert uit 1460. In de toren werden een paar klokken aangebracht die met een houten hamer bespeeld werden om de naderende uren aan te kondigen, de zogeheten voorslagen. In 1677 breidde klokkengieter Pierre Hemony het aantal klokken uit tot een echte beiaard met mechanische speeltrommel. Na zijn dood zette zijn neef Mamertus Fremy zijn werk voort zodat het carillon in 1680 uit 6 grote en 32 kleinere klokken bestond.

1929 tot 1951

Het carillon heeft een lang, rustig en werkzaam leven gehad tot het in 1929. Daarna heeft een afwisselender bestaan geleid. Het is in de stadhuisbrand bijna volledig verwoest toen de grotendeels houten toren ineenstortte. Op één klein klokje na, dat nu hangt in de

Regenboogkerk in de Merenwijk. In 1938 is in de nieuwe toren van het deels herstelde en deels vernieuwde stadhuis een volledig nieuw carillon geplaatst met 47 klokken. In 1942 sloeg het noodlot weer toe: de Duitse bezetter vorderde de klokken om ze om te smelten tot oorlogstuig. Wonder boven wonder lieten de Duitsers een paar grote klokken achter, waaronder de bourdon (de basklok, oftewel de grootste klok), misschien omdat ze niet goed wisten hoe deze grote klokken af te voeren. In 1950 besloot de gemeente dat het carillon moest worden herplaatst. De opdracht werd gegeven aan de firma Van Bergen uit Heiligerlee. Deze firma had ook het carillon van 1938 gegoten. Een van de klokken kreeg een inscriptie die moest herinneren aan de klokkenroof:
"Hier luidt vernieuwing en herstel
't en waar' symbool van 's lands bestel."
Op 16 augustus 1951 werden de klokken feestelijk op het stadhuisplein verwelkomd en op 2 oktober van datzelfde jaar feestelijk in gebruik genomen.

Een vernieuwd carillon in 1970

Omdat er toch klachten bleven over de verminderde kwaliteit van het klokkenspel besloot de gemeente in 1969 op advies van de stadsbeiaardiers Rien Ritter en Leen 't Hart om 31 klokken opnieuw te gieten en er 3 aan toe te voegen. Ook kwam er een nieuw klavier en een electromagnetisch speelwerk, dat een beetje lijkt op het mechaniek van een draaiorgel. Deze keer ging de opdracht naar de Koninklijke Eijsbouts. Het nieuwe carillon werd in 1970 in gebruik genomen.
In 1994 is het carillon onderworpen geweest aan een lange opknapbeurt, waarvoor een paar klokken zelfs naar restaurateur Eijsbouts gebracht moesten worden.
Ik luister nu heel anders naar de melodieën van het Leidse carillon, met veel meer aandacht. Je wordt er blij van. Vandaag klonk het woensdag lunch concert op het carillon toen ik bij de kapper zat in een steeg vlakbij het stadhuis. "Horen jullie dat? Wat mooi!" merkte een andere klant op, "zou dat voor een huwelijk zijn?" "Nee," kon ik uitleggen, "dat is een leerling beiaardier die daar speelt, elke week op woensdag." Het carillon is niet alleen Leids cultuurgoed, het is Nederlands cultuurgoed. Het carillon verdient het om in ere gehouden te worden.

*)deze informatie is een beknopte versie van een artikel van Hein van Woerden uit 1981/1998

(Oud) Bewoners vertellen

HERINNERINGEN VAN ARIE OWEL

door Arie Owel

Een oorlogsherinnering

Vader en moeder Owel met 6 van hun kinderen: Judith (strik), Wim, Betsie (strik), Annie, Bram, Corrie. Arie en Regine komen erna. De foto is gemaakt rond 1926.

Het is herfst in de winter van 1944. Vader is dan 50 jaar en heeft met ons moeder de zorg voor nog 5 thuis wonende kinderen waarvan ikzelf als 14 jarige de op één na jongste ben. We wonen in de Mecklenburgerstraat, een zijstraat van de Os- en paardenlaan die weer een zijstraat is van de Herensingel in Leiden. Vader werkt al sinds jaren als slager in een vleesfabriek bij Van der Berg aan de Maaldrift in Wassenaar. In de oorlogsjaren worden daar maaltijden voor de Duitse troepen bereid en gereed gemaakt. Voor die maaltijden worden de beste ingrediënten gebruikt waartoe ook vele pakjes Hollandse roomboter. De boterpapiertjes waarin de boter verpakt is worden, nadat ze in de vleespotten zijn leeg gekieperd, niet in de vuilcontainer gedumpt doch door vader zorgvuldig bewaard en meegenomen naar huis. Thuis worden deze papiertjes dan tot de vezel afgeschrapt en het daarmee verkregen resultaat over de weinige boterhammen uitgesmeerd. Echter soms wordt in de fabriek pap gekookt, rijstepap of gorte- of havermout pap. Vader probeert dan een pannetje van zulke pap te verstoppen onder de ligusterhaag waarmee het fabrieksterrein is gemarkeerd, op een plek vlak langs het ernaast gelegen fietspad Wassenaar - Leiden. 's-Anderendaags, vroeg in de ochtend als het nog donker is, trommelt mijn vader mij uit bed en fietsen we samen vanuit Leiden naar de Maaldrift. Het is nog steeds donker maar het pannetje wordt snel gevonden en verhuist van zijn plek onder de ligusterheg naar een tas

op de lastdrager van mijn fiets. Terwijl vader de tijd zal moeten doden totdat hij met zijn werkzaamheden in de fabriek zal kunnen starten, fiets ik de terugweg naar Leiden. Al snel kan ik de verleiding niet weerstaan, stap van de fiets af en zet langs de kant van de weg het pannetje koude pap aan mijn mond. Niet tot verzadigens toe, maar wat doet dit goed zeg! Het is niet goed te keuren maar ik vind dat ik dit wel verdien voor mijn aandeel in de onderneming. Als ik met het (bijna) volle pannetje thuis arriveer is het al lichter aan het worden. Een dergelijke expeditie kan helaas niet meer plaatsvinden als de fiets van pa door Duitse soldaten in beslag genomen wordt. Dan is het einde verhaal.

Schoolfoto lagere school Zoeterwoude Hoge Rijndijk.
4 Owellen: Annie, bovenste rij, rechts van de meester met een grote, witte strik in het haar; Corrie, bovenste rij geheel rechts met een witte, hangende strik; Arie, het jongetje midden in de onderste rij met de gestreepte trui; Rachie (Regine), het kleine meisje in de middelste rij, links onder Annie. De foto is gemaakt rond 1935.

Rijnreisje

Geboren op 15 oktober 1929 woonde ik, omstreeks 4 jaar oud met mijn ouders als 7de van in totaal 8 kinderen in Zoeterwoude Hoge Rijndijk. Het huis bevond zich schuin tegenover de Rijnegommerstraat; een woning welke de achtertuin aan de Rijnkant had met zicht aan de overzijde op de Leiderdorpse kant. Om in Leiderdorp te belanden kon men via de Tolbrug (het botenverkeer betaalde tol aan de brugwachter wanneer de brug voor hen geopend werd; in een klompje aan een hengelstok) - te bereiken via de Bruggestraat - de Rijn over. Het was een zonnige dag toen ik 4 jaar oud, met oudere zussen mee mocht varen, zittend op het laatste bankje achter in een roeiboot. Vanaf het ouderlijk huis werd richting Leiden gevaren onder de genoemde brug door en na een zekere tijd werd de terugtocht ondernomen. Opnieuw aangekomen bij de brug lieten de ouderen de roeispanen voor wat ze waren en gingen onder de brug, achterstevoren in de boot staande de roeiboot duwen tegen de stalen constructie balken (IPE profielen) aan de onderzijde van de brug. Dat kan ik ook dacht ik, ging op het zitbankje staan, eveneens achterstevoren, en greep de balk beet. Op hetzelfde moment kreeg de boot een fikse zet, schoot natuurlijk onder mij uit en om niet voorover in het water te kukelen en mijn nog maar kort begonnen leven te redden klemde ik in een flits mijn handjes om de flens van de balk. Stelt u zich eens de paniek voor van de oudere zussen, van wie niemand de zwemkunst machtig was, toen zij hun kleine broertje daar onder die brug zagen hangen! Onder het slaken van ijselijk gegil…hou vast!!!!… hou vast...!!!!, achter mij wilde de één natuurlijk naar rechts en de ander linksom. Dat hele tumult veroorzaakte op de brug aan weerszijden toeschouwers die hangend over de brugleuning niets anders konden zien dan een roeiboot die ijlings begon te draaien en trachtte terug te roeien. De herinnering die ikzelf aan dat avontuur nog beleef is het zicht op de zon voorbij de brug, spiegelend over kleine golfjes evenals de angst voor het water die mij kennelijk de kracht heeft geschonken om vast te blijven houden totdat de boot onder mij verscheen. Met het hoofd diep tussen de knieën is door mij niets van het laatste gedeelte van dat vaartochtje naar huis ervaren. Veel van dit verhaal werd mij later door mijn oudste nog levende zus (inmiddels 87 jaar en wonende aan de Burggravenlaan in Leiden) in herinnering gebracht. Nadat de 'Stierenbrug' over de Rijn de verbinding met Leiderdorp mogelijk had gemaakt, is de betreffende Tolbrug verwijderd en loopt de Bruggestraat dood tegen de langsstromende Rijn. De belevenis heeft mij geen blijvende watervrees bezorgd; 5 dagen in de week zwemmen mijn vrouw en ik 's-morgens nog een half uurtje om fit te blijven. Maar niet in de Rijn!

(Oud) Bewoners vertellen

BIJZONDERE PLEKKEN IN DE STAD: DE MARE
door Peter van Zonneveld

Wat is er zo leuk aan de Mare?

'Wie in de jaren vijftig in Leiden aarzelend een voorbehoud maakte en dan zei: "Maarrre….", kreeg steevast ten antwoord: "De Mare is gedempt". En dat was ook zo. Het moet gebeurd zijn omstreeks 1953. Ik kan me het water nog wel herinneren. In de Hartebrugkerk ben ik gedoopt. Naast die kerk was een brug – daar kwam natuurlijk die naam vandaan – waar

aan de buitenkant een zwarte rioolbuis langsliep. Of het belangrijk is, weet ik niet, maar ik zie het helder voor me.'

De Hartebrugkerk, op de hoek van de Lange Mare en de Haarlemmerstraat

'Aan de andere kant van de kerk loopt de Spijkerboorsteeg. Mijn vader stond daar in de oorlog eens mijn moeder te omhelzen, toen hij op de muur zag staan: 'Hier niet zeiken. Jansen.' Nogal ontnuchterend. Die kerk werd ook wel de Koeliekerk genoemd, vanwege het opschrift HIC DOMUS DEI EST ET PORTA COELI. Er was iets merkwaardigs mee aan de hand. In dit katholieke huis van de Heer stond ter rechterzijde de preekstoel, op tweederde van de ingang. De mensen die daar vóór zaten, konden bij de preek hun stoel omklappen. Mijn broer en ik zaten meestal op de eerste 'gewone rij'. Het absurdistische omklapritueel en de schaapachtige wijze waarop, pal tegenover je, die mensen je dan aankeken, amuseerden ons in hoge mate. Ik moet hier ook altijd aan Jan Wolkers denken.'

Jan Wolkers?

'Ja, want tijdens de oorlog kwam Jan Wolkers hier wel eens kaarsen halen. Dat heeft hij beschreven in *Kort Amerikaans*, waarin Erik van Poelgeest naar een grote smeedijzeren kandelaar voor het Mariabeeld toegaat:

"Hij pakte de langste kaars en wilde ermee de kerk uitlopen toen van achter een pilaar een droevige rustige stem zei:

- Als u denkt dat geen mens u ziet, God ziet u altijd.
- Even bleef Erik ademloos staan, toen zei hij:
- Als de oorlog voorbij is zal ik hier zoveel kaarsen branden dat Maria zwart zal worden van de walm."

In latere drukken is die passage helaas onherstelbaar verbeterd.'

'Jan Wolkers zat van 1943 tot 1944 ondergedoken op een zolderkamertje op Lange Mare 110, achter het hoogste raam in de trapgevel. Dit kleine vertrek, dat uitzicht bood op de kerk, komt in al zijn oorlogsromans voor. Hier werd Ans uit *Kort Amerikaans* op haar billen geslagen, hier heeft Lien uit *De walgvogel* geposeerd, hier kwam de kleurrijke oom Hendrik op bezoek. Ik heb Wolkers wel eens gevraagd wat dat nou betekende, dat onderduiken. Hij liep immers gewoon door de stad. "Als je maar niet thuis woonde, want dan kon je opgehaald worden voor de Arbeidsdienst, en verder negeerde ik die oorlog", zei hij.'

Lange Mare 110, waar Jan Wolkers ondergedoken zat

'Ik vroeg hem ook naar de Tekenacademie *Ars Aemula Naturae* aan de Pieterskerkgracht, die hij toen bezocht. De directeur, G.E. Bouwmeester, was een toegewijd NSB-lid. Was dat niet link? "Nee, er gebeurde niets. Bouwmeester heeft mij wel eens voorgesteld om in het Rijksmuseum te exposeren, als jong talent van het Derde Rijk. Heel verleidelijk voor een zeventienjarige. Maar gelukkig kwam ik uit een goed nest. Mijn vader was erg anti-Duits." '

Nog meer herinneringen?

'Iets verderop, dichter bij de kerk, woonde een schoolvriend van mij. In dat huis zijn Rudy Kousbroek en Sarah Hart later gaan wonen. Zij probeerde iets moois van die tuin te maken, maar dat viel niet mee, omdat hij op het noorden lag. Ik heb haar wel eens verteld wat ik mij van die tuin herinnerde: een wildernis. Mijn broer vond het net de tuin uit *De kleine Johannes* van Frederik van Eeden. Die schoolvriend, Peter van den Broek, mocht ooit optreden in het wereldberoemde televisieprogramma van Han Rensenbrink, *Wie wil er mijn marmotje zien?* Waarom onthoudt een mens zulke dingen?' Over zijn vader, die loodgieter was, deden

schilderachtige anekdoten de ronde. Dat huis heeft een hele lange gang. Op zekere dag stond de belastinginspecteur voor de tweede maal op de stoep. Iemand deed open en riep de loodgieter. Die kwam, zwaaiend met beide armen, door die gang naar de deur lopen, en riep vol overtuigingskracht: 'Het is in orde hoor!'. Daar nam de inspecteur zowaar genoegen mee. Als ik langs dat huis loop, schieten me zulke verhalen te binnen.

Daar tegenover, waar nu City Hotel Leiden is, bevond zich het Sint Antonius Clubhuis. Veel Leidenaren zullen herinneringen hebben aan de feesten en partijen die hier gehouden werden. Als kleuter zat ik er op schoot bij Sint Nicolaas. "Je was niet eens bang", zei mijn moeder later. En ik moest er ook eens, verkleed als Schot, optreden in een welpenrevue. *Never a dull moment* in die jaren vijftig.'

En de Marekerk?

'Mijn vader was lid van het comité Dodenherdenking. Die ging dan de deur uit in zijn jacquet met hoge hoed. Aanvankelijk vond die herdenking plaats op de Steenstraat, bij Volkenkunde, waar een groot wit kruis stond. Nadien bij molen De Valk. In de jaren zestig ben ik op 4 mei met hem mee geweest naar de Marekerk. De bekende acteur Paul Steenbergen las daar een kort verhaal voor over gevangenen van de Japanners, die tot de bevrijding een Nederlandse vlag verborgen hielden. Ik weet niet wat Kousbroek, met zijn *Oostindisch kampsyndroom*, daarvan zou hebben gevonden, maar ik vond het heel indrukwekkend. Een paar jaar geleden heeft Arnon Grunberg er nog een fraaie lezing over 'oorlog en waarheid' gehouden, toen hij gastschrijver was aan de universiteit. Een beeldschone kerk, van de legendarische Arent van 's-Gravesande, speciaal gebouwd voor de protestantse eredienst, met de preekstoel in het midden.'

'Verderop, waar nu de brede verkeersweg van de Langegracht loopt, bevond zich links het gebouw van de GGD. Daar was ook de schooltandarts gevestigd. Ik ben er als zevenjarige over een muur met glasscherven geklommen om mij aan de behandeling te onttrekken. Schuin aan de overkant vertrok in vroeger eeuwen de trekschuit naar Haarlem. Hoevele beroemdheden zijn daar op weg naar Amsterdam niet ingestapt? Descartes, Voltaire, en wie al niet. Er is een mooi schilderij van La Fargue van, uit het revolutiejaar 1789. Rechts van de Marepoort had je het café en de slijterij van Van den Bos. Daar bevonden zich ook stallen, waar de boeren die naar de markt kwamen hun paarden achterlieten. Mogelijk hebben daar vroeger ook de paarden van de trekschuit gestaan. Heel jammer dat die Marepoort er niet meer is. Maar gelukkig hebben we die afbeeldingen nog.'

De Marepoort, geschildderd door Paul Constantijn Lafargue (1732 – 1771)

(Oud) Bewoners vertellen

MIJNHEER MOERMAN, 'OVERAL DE OUDSTE'
door Charlotte Boschma

Hij is vijf en negentig en rijdt nog auto. Hij doet de boodschappen, als hij een goed lijstje meekrijgt van zijn vrouw. Hij woont al 56 jaar op het Rapenburg en maakt dagelijks een wandeling. Hij leest de krant, en is kien en scherp. Hij heet mijnheer Moerman, 'de nestor van het Rapenburg'.

'Een interview' zegt hij achterdochtig en afwerend, 'waarom, waarvoor, van wie heeft u mijn naam?' Hij stemt niet van harte in, want wat is er nou interessant aan een levensgeschiedenis. Dat is alleen interessant voor de persoon zelf, vindt hij.

Mijnheer Moerman, foto Charlotte Boschma

Boerenzoon

Maar later in de zonnige rustige kamer vertelt hij over zijn jeugd. Hij werd geboren in 1916 op een boerderij in Maasland, in de buurt van Rotterdam, als een van zes kinderen. Zijn vader stierf toen de kinderen tieners waren, vlak voor de crisis uitbrak in 1929. Het was een harde tijd, de kinderen moesten meewerken op de boerderij. 'Je kunt je nu niet voorstellen hoe hard het was', zegt hij. 'Aanpakken en geen praatjes. Het leven was keihard'. Het was armoe, en eigenlijk ging het pas beter tegen 1940, toen Duitsland een grote afnemer werd en goederen duurder werden. Toen waren veel mensen blij met de Duitsers, zegt hij. Toen hij 19 was ging hij in militaire dienst, en in 1939 werd hij weer opgeroepen voor de mobilisatie. 'Ik had geen militaire ambitie, ik was een 'ondeugende' soldaat'. Mijnheer Moerman heeft in 1940 gevochten bij de slag om Ypenburg. Het waren verschrikkelijke dagen, waarbij 98 van zijn kameraden sneuvelden. De strijd duurde maar vijf dagen. De rest van de oorlog was hij op de ouderlijke boerderij. Ieder jaar nog gaat hij naar de herdenking van de slag.

Makelaar

Na de oorlog ging mijnheer Moerman naar Leiden. 'Mijn moeder zag wel dat ik niet geschikt was voor het boerenbedrijf. Ik had andere aspiraties, ik was zakelijk. Dat komt van de familie van m'n moederskant. Ik ben uiteindelijk 60 jaar makelaar geweest, een enerverend beroep waar je veel mensen blij mee maakt en ook wel eens boos. Het paste precies bij me: spannend, zakelijk, en je hebt te maken met allerlei soorten mensen, betrouwbare, soms naïeve waar ik zelfs een beetje medelijden mee had, maar ook hele sluwe mensen. Daar moet je echt op voorbereid zijn. Zodra de telefoon ging, ging er bij mij al een rood lampje branden: opletten! Mensenkennis is heel belangrijk in dit beroep'.

Leiden

Leiden was in die jaren heel anders. Alles loosde bijvoorbeeld rechtstreeks op het Rapenburg, ook de kleurstoffenfabriek van Van Wijk en Heringa. Er was geen riool. Het was een stad van tegenstellingen. Een universiteitsstad en een fabrieksstad. 'Ik herinner me hoe de vrouwen op straat bonen zaten te doppen en wortels schoonmaakten. Maar hun spraakvermogen, als ik het zo hoorde, leed er niet onder!'

Over de studenten zegt mijnheer Moerman: 'Ze zijn heel erg aardig. Hiernaast wonen tien studenten, die hebben 1 of 2 keer per jaar een feestje, daar krijgen we dan bericht van. We merken er niets van. Het scheelt wel dat we allebei doof zijn. De meisjes van Rap 120, het kippenhok, zijn alleraardigst. Ze doen boodschappen als het nodig is.'

Levensgeluk

Mijnheer Moerman heeft al veel interviews gegeven, meestal over de oorlog. Hij is ook gevraagd voor een documentaire van de televisie. De reden dat hij wel mee wil werken, zegt hij, is niet dat hij over zijn leven wil vertellen, maar dat hij zijn levensbeschouwing wil uitdragen. 'Ik hoop dat mensen dan gaan nadenken'.

'Ik beschouw het leven als een geschenk. Waar een geschenk is, is een Schenker, en die Schenker heeft een bedoeling met het geschenk. Dat je het niet verkwanselt maar het naar Zijn bedoeling gebruikt. Zo beschouw ik het leven ook: dat ik een opdracht heb om het naar de bedoeling van de Schenker in te vullen'. Het geloof heeft mijnheer Moerman van huis uit meegekregen. Iedere zondag bezoekt hij de Christelijk Gereformeerde kerk. 'Het is goed om naar de kerk te gaan: geloof moet je voeden. Elke aardse vader heeft graag dat het nageslacht bij hem komt. Wij zingen met genoegen de lofzangen in de kerk, het versterkt je geloof. Geloof is voor mij een aangelegenheid die het bewustzijn overstijgt. En toch aanvaard ik het als werkelijkheid. Het leven is één groot mysterie, dat we niet kunnen begrijpen. Je moet het geloof niet rationeel benaderen'.

Levenskruis

In moeilijke tijden, zoals tijdens het ziekbed van zijn eerste vrouw toen hij haar verzorgde en na haar dood, heeft mijnheer Moerman veel houvast gehad aan het geloof. 'Tot de dag van vandaag heb ik steun aan het geloof. Ik zeg: met het geloof worden de lasten niet lichter maar de draagkracht wordt sterker. Iedereen krijgt z'n portie en ieder huis krijgt z'n levenskruis. En het is waar, het leven is voor sommigen zwaarder dan voor anderen. Mijn vrouw is 28 jaar hoofdverpleegster geweest en zij zegt: "de ene wordt erdoor gedragen en de ander wordt erdoor geslagen". Ach, het leven heeft zo veel vragen'.

Na de dood van zijn eerste vrouw is mijnheer Moerman zeven jaar alleen geweest. 'Het was noodzakelijk voor mij om alleen te zijn', vertelt hij. 'Ik heb in die tijd veel

geleerd. Geleerd dat ik alleen kan zijn, dat ik voor mezelf kan zorgen. Maar ik had nooit durven hopen dat ik daarna nog 30 jaar getrouwd zou zijn. Ik tel mijn zegeningen'.
Van de broers en zusjes is er niemand meer over. 'Ik ben overal de oudste'. Hij mist zijn broers en zusjes wel. Dat hij geen kinderen heeft ervaart hij als een groot verdriet. Voor de dood is hij niet bevreesd: 'Het is een nieuw begin. Ik ben niet bang voor overleden te zijn, maar het kan me wel overvallen wat ik van lichaam en geest nog mee moet maken. Mijn moeder is vijf jaar zwaar invalide geweest, dat was erg moeilijk. Maar de dood: dat is een nieuw begin'.

Hoop
Hij laat het huis zien en de tuin, zijn vrouw komt erbij zitten. In de gevel zit een gedenksteen van professor Luzac die in 1807 met het kruitschip verongelukte. 'Ik hoop', zegt mijnheer Moerman, 'dat ik hier uitgedragen word. Het is goed dat er bejaardentehuizen zijn maar ik hoop dat ik er nooit hoef te komen. Je bent je vrijheid en je privacy kwijt. Ik ben een ouderwetse criticaster, het is voor mij én het bejaardenhuis allebei beter als ik er niet kom!'

Projectontwikkeling

VAN DER KLAAUWTOREN EN OMLIGGENDE GEBOUWEN RENOVATIE OF SLOOP?

door Inge Bochardt

De gemeente heeft de Universiteit op 12 maart 2012 een sloopvergunning voor de Van der Klaauwtoren verleend. Na alle eerdere acties, vergunningsaanvragen, bezwaren uit de buurt en alternatieve plannen zijn we hiermee in een volgend hoofdstuk over het voormalige laboratorium beland. De aanvraag om de toren tot Rijksmonument te benoemen was nog niet afgewezen, of de Universiteit begon half maart al met de voorbereidingen van de sloop van de top van de toren. Iets te voorbarig bleek snel. De bezwaartermijn is 6 weken vanaf 12 maart en tot die termijn is afgelopen kan de Universiteit niet slopen. Ook moet de gemeente nog een groot aantal plannen en voorstellen goedkeuren, voordat daadwerkelijk gesloopt mag worden. Plannen en voorstellen die er nog niet allemaal zijn.

Over de esthetische waarde van het gebouw valt te twisten, dat is een kwestie van smaak. De één vindt het een prachtig voorbeeld van gebouwen uit de wederopbouwperiode, de ander vindt het een groot gebouw dat niet past in de binnenstad. Dan wordt overigens wel even vergeten dat het gebouw dat daarvoor in de plaats zal komen 4 meter hoger zal zijn.
Feit is dat slopen van deze panden, met name de toren, niet past in het huidige streven naar duurzaamheid en behoud van Leids erfgoed en dat het beduidend meer risico op schade en overlast voor de buurt met zich meebrengt dan verbouwing ervan.
Hieronder een aantal argumenten tegen sloop.

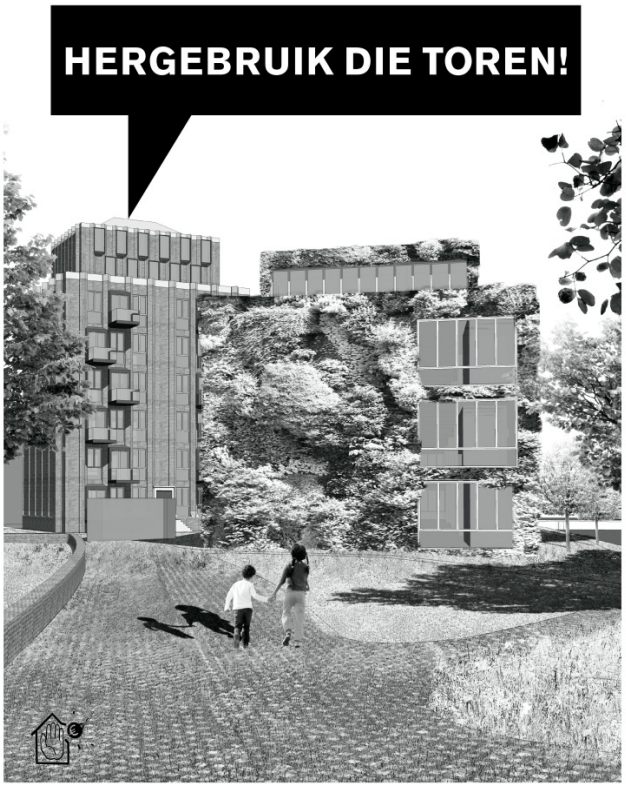

Protestposter van Patrick Colly van Flinterdiep

Renoveren of nieuwbouw?
Een belangrijk punt is, dat in al die jaren dat de Universiteit het voornemen heeft genomen tot sloop en wederopbouw, nimmer overtuigend en onafhankelijk is aangetoond dat de Van der Klaauwtoren, het zogenoemde Blauwe gebouw en het Transformatorhuis ongeschikt zijn voor renovatie. Er ligt zelfs een rapport van een bureau, opgesteld in samenwerking met de universiteit en de Vereniging Oud-Leiden waarin is beargumenteerd dat renovatie en herbestemming tot bijvoorbeeld appartementen heel goed mogelijk zijn. Ook zijn er een architect en een projectontwikkelaar die

de renovatie van de bestaande gebouwen aandurven voor een lagere prijs dan de begroting van de Universiteit voor nieuwbouw.
Tot op heden is niet duidelijk of de Universiteit de verschillende scenario's met betrekking tot herbestemming tegenover nieuwbouw naast elkaar heeft gezet. In al die jaren is de Universiteit in samenwerking met Hillgate Properties kennelijk steeds alleen uitgegaan van nieuwbouw voor de toren en herenhuizen op de plaats van het blauwe gebouw. Terzijde: Hillgate Properties? Jazeker, hetzelfde bedrijf dat nu in het laatste stadium van onderhandeling is met de gemeente over aankoop en verbouwing tot hotel van Rapenburg 48!

Voorbarig en onwettig handelen
Verschillende malen in de afgelopen jaren heeft de Universiteit al geprobeerd een voorschot te nemen op de verlening en inwerkingtreding van de sloopvergunning door het plan splitsen in deelvergunningen, zoals het kappen van struiken en bomen (ook de grote kastanjeboom op het terrein). Nu is men zonder omwegen begonnen met asbestverwijdering en de sloop van de top van de toren, terwijl de gemeente de voorstellen en plannen, die als voorwaarden zijn gesteld in de vergunning, nog niet officieel heeft goedgekeurd.

Afspraken Universiteit en omwonenden
In januari 2010 is in een gesprek van de Universiteit (vertegenwoordigd door Hillgate Properties), de gemeente, de Vereniging voor Pieters- en Academiewijk, de Stichting Leidse Hofjes en een aantal buurtbewoners toegezegd dat de Universiteit de omwonenden geregeld zou informeren over de plannen en de maatregelen om de overlast te beperken en schade aan omliggende panden te voorkomen. Ook zou de Universiteit worden gevraagd geregeld contact met de buurt op te nemen in het bestek zodat ook een latere partij hieraan gehouden zou zijn. Tot op heden is van communicatie geen sprake. Wat we als bewoners weten, vernemen we uit de kranten, hebben we van horen zeggen of nemen we zelf waar. Een dergelijke houding bevordert niet dat de buurt zich constructief opstelt en mogelijke overlast gemakkelijker accepteert. Het geeft ook weinig vertrouwen dat in de (nabije) toekomst op zorgvuldige wijze over de plannen en de uitvoering daarvan met de buurt zal worden overlegd.

Waarborgen tegen schade
Verder is in het gesprek in 2010 gevraagd hoe de Universiteit de bouwkundige staat van de omliggende woningen zou gaan waarborgen. De gemeente gaf aan een uitvoeringsplan te eisen waarin aspecten met betrekking tot damwanden, grondwater, bemaling en heisysteem aan de orde zouden moeten komen. Is dit plan er nu en zo ja, is het al goedgekeurd door de gemeente? Hoe zien de constructieplannen voor de fundering van de nieuwbouw en de eventuele parkeergarage er uit? Met name voor eventuele trilschade aan omliggende woningen is dit van vrij groot belang. Hoe groot is de kans op scheuren in de woningen? En hoe ziet de Universiteit de nulmeting voorafgaande aan de sloop- en bouwactiviteiten, zoals geëist door de gemeente?
Mogelijk dat deze zaken in een door de gemeente goed te keuren voorstel zullen worden opgenomen, maar zeker is dat niet. Enkele omwonenden vertelden dat sommige panden vorig jaar zijn gefotografeerd, mogelijk als een soort nulmeting. Ook is er nog niet bekend hoe het bouwverkeer en materiaaltransport zijn geregeld.
De renovatie van de Sterrenwacht en de herinrichting van de Kaiserstraat heeft al behoorlijk wat overlast met zich mee gebracht. Dagelijks trilden de bewoners van de Kaiserstraat en Sterrewachtlaan uit hun bed als 's morgens de vrachtwagens langs reden. Met sloop- en nieuwbouw wordt dat vele malen erger. Des te belangrijk te weten hoe de Universiteit dit nu gaat regelen.

Onduidelijkheid eerdere vergunningsaanvraag
In 2009 bleek onduidelijkheid over onder meer: de uitwerking entree parkeergarage, groenplan, bergingen, vuil en er was geen goedgekeurd bodemsaneringsplan (het betreft hier een laboratorium waar jaren niet gewerkt is volgens de huidige veiligheidsnormen) enzovoort. Is deze duidelijkheid er inmiddels wel?

Gat van Van der Klaauw?
Bij de discussie over de al dan niet monumentenstatus van de toren heeft de gemeente, bij monde van wethouder De Haan, toegegeven dat er een foutje op het stadhuis is gemaakt. In het bestemmingsplan Binnenstad II (d.d. 29 april 2008) staat expliciet vermeld dat de toren gehandhaafd blijft. Toegevoegd is de bestemming 'woondoeleinden'. Lange tijd is men er op het stadhuis vanuit gegaan dat de huidige toren zou

blijven bestaan, totdat het volgens de Universiteit niet mogelijk was om woningen te realiseren in de huidige toren. De gemeente heeft hierop geen actie ondernomen omdat er gevreesd wordt voor een schadeclaim van de Universiteit. En, zoals de gemeentelijke jurist de gesprekspartners in het overleg in januari 2010 al liet weten: de Universiteit is een belangrijke speler voor de stad. Hieruit zou je kunnen concluderen dat de discussie over al dan niet slopen uiteindelijk een financiële kwestie is. Het is echter maar de vraag of de Universiteit het voorgenomen project van sloop en wederopbouw kan realiseren. De tijden zijn veranderd en wat gebeurt er als na sloop en aanbesteding blijkt dat er geen projectontwikkelaar in wil stappen? Hebben we dan een nieuw Gat in de stad? Het Gat van Van der Klaauw?

Projectontwikkeling

HERINRICHTING KAISERSTRAAT

door Inge Bochardt

Oktober 2011 – maart 2012

De Kaiserstraat, mooie, lommerrijke straat van weleer, is inmiddels opnieuw ingericht. Net na 3 oktober werd de buurt opgeschrikt door het gierende geluid van motorzagen. Houthakkers klommen als trapezewerkers in de bomen en zaagden de zware takken één voor één af. Met een grote bons vielen ze naar beneden. Onder aan de bomen stonden de mensen te kijken, sommigen met tranen in hun ogen, omdat ze lang in de straat wonen en de boom voor de deur een beetje als hun boom waren gaan beschouwen. De gemeente heeft toegezegd een straatbank te laten maken van het hout van de bomen. De kunstenares Frida van der Poel gaat dit doen. Zij gaat ook andere dingen maken, die de bewoners tezijnertijd kunnen kopen.

Esdoorns

De 70 jaar oude esdoorns hebben de oorlog overleefd, maar uiteindelijk moesten ze capituleren voor de gemeente Leiden. De bomen, gezond en krachtig, wortelden horizontaal in plaats van verticaal en dat was te merken aan de bestrating. De stenen op de straat en stoep lagen schots en scheef en de gemeente was bezorgd voor vallende mensen en schade aan auto's. Bovendien dreigden de wortels de riolering te beschadigen en de bladeren verstopten de goten.

Honingbomen

In overleg met de bewoners werden nieuwe bomen uitgezocht: honingbomen. Die hebben als voordeel dat ze goed in te passen zijn in een bebouwde omgeving. Ze worden niet gigantisch hoog, zo'n 10 meter, en ze krijgen op latere leeftijd witte bloemetjes (juni-september) . Er komt in het voorjaar waarschijnlijk geen plakkerig spul vanaf dat zich aan de auto's hecht en de straat wordt een stuk lichter. De zilveresdoorn bij Babbels is blijven staan en bij l'Esperance en Verboden Toegang zijn Catalpa's geplant.

De aanplant van de honingbomen. foto Inge Bochardt

Universitaire kastanjemoord

Opvallend was dat met het rooien van de bomen ook even snel de prachtige, grote kastanje voor het blauwe gebouw in de Sterrewachtlaan werd omgezaagd. Deze boom stond op de plek waar in de plannen van de universiteit een parkeergarage is gedacht. Op één en dezelfde avond was de boom omgehakt, in stukken gezaagd, afgevoerd en de open plek betegeld. Desgevraagd zei de universiteit dat de gemeente een kapvergunning heeft afgegeven en dat de boom ziek was.

Communicatiestoornis

De projectleider van de gemeente had de bewoners keurig een brief geschreven waarin de plannen uiteen gezet werden. Aangegeven werd dat er vooralsnog geparkeerd kon worden op de plekken waar niet werd gewerkt. En dat gold in elk geval voor het stuk tussen Sterrewachtlaan en Vreewijkbrug, want er werd begonnen aan de Rapenburgkant. Helaas zagen de parkeerwachters dat anders, zodat op een dag alle auto's

een bekeuring voor fout parkeren onder de ruitenwisser hadden. Volgens de gemeente had dit een waarschuwing moeten zijn, maar helaas bleek het toch een echte bekeuring van 70 euro exclusief administratiekosten. De gemeente wilde of kon de bekeuringen helaas niet laten vervallen en liet het aan de bewoners zelf over om bezwaar te maken bij het Openbaar Ministerie. Slordig.

Fout parkeren

Maar goed, het project is klaar, zij het een stuk later dan gepland en met veel stof, zand en lawaai. Lawaai van de zagen, de heftrucks en werktuigen, de radio en de rotjes die één van de stratenmakers nog overgehouden had van de Oud- en Nieuwviering. Inmiddels zijn straat en stoep weer goed begaanbaar en ziet het er verzorgd uit, hoe jammer ook van die mooie, oude bomen.

Wat wel vervelend is, is dat enkele bewoners en gasten van bewoners hun auto parkeren op plaatsen die daar niet voor bedoeld zijn. De gemeente heeft parkeervakken afgebakend en vertrouwt erop dat de autobezitters alleen in die vakken parkeren. Dat blijkt niet altijd zo te zijn. Alle open plekken worden benut, sommige mensen zetten hun auto zelfs dwars op de stoep. Het argument van de foutparkeerders is dat er na de werkzaamheden minder parkeerplaatsen zijn. Maar de ervaring leert dat er altijd wel plekken op loopafstand zijn: de Doezastraat, Jan van Houtkade en aan de overzijde van de Singel. Laten we hopen dat men de moeite neemt zonodig iets verder te lopen, zodat we – als we over twee jaar op de nieuwe bank zitten - kunnen constateren dat de herinrichting van de Kaiserstraat daadwerkelijk ook een verfraaiing is.

Foutgeparkeerde auto's, foto Inge Bochardt

Projectontwikkeling

GARENMARKT: ONDERGRONDSE PARKEERGARAGE

door Jan Pieters

400 verleidelijk mooie extra parkeerplaatsen

Er is hard gewerkt, de verschillende onderzoeken zijn zo goed als afgerond. De bouwkosten en de toekomstige parkeeropbrengsten zijn uitgerekend. Er is dus veel uitgezocht en de ambtelijke voorkeursvariant is nauwkeurig beschreven: ruime zelfs 'verleidelijke' parkeerplaatsen onder de grond, terwijl de bestaande parkeergelegenheid bovengronds blijft bestaan. Kortom de beste uitwerking van het idee van een parkeergarage van zo'n kleine 400 parkeerplaatsen onder de Garenmarkt is op basis van de huidige inzichten en informatie beschikbaar. Ook de meest wenselijke variant voor de Lammermarkt is in kaart gebracht.

Het is nu aan het college en de gemeenteraad om de kaders vast te stellen waarbinnen de beide parkeergarages en buitenruimte verder ontworpen en vervolgens gebouwd c.q. aangelegd moeten gaan worden. Daarvoor wordt alles nog eens goed op papier gezet, zodat eerst het college eind april het voorstel kan vaststellen en aan de gemeenteraad kan sturen. De gemeenteraad zou dan zo rond juni de knoop door kunnen hakken. In het bestuurlijke jargon heet het dat dan het *'kaderbesluit'* wordt genomen. In de periode tussen het openbare voorstel van B&W aan de raad en de stemming erover, wordt het spannend. Kan het uit? De investeringen zijn vermoedelijk fors.

Obstakels

Ondertussen zitten we in een recessie, en wentelt het rijk taken af op de gemeenten, ook Leiden, zonder daar voldoende geld bij te leggen. Maar wat is het alternatief? Géén uitbreiding van de parkeergelegenheid in Leiden? Als die garages er eenmaal zijn, raken ze dan voldoende bezet? Worden beide garages tegelijk aangelegd, of beginnen we met één van de twee, wordt dat dan de grootste, of de kleinste - Garenmarkt? Later komt de vraag aan de orde wie de garage blijvend zal exploiteren. Kan de gemeente de exploitatie van al het parkeren in Leiden aan een private partij overdragen, of zal ze het zelf blijven doen?

Als de gemeenteraad besluit tot de bouw van de parkeergarage onder de Garenmarkt zal eerst nog het bestemmingplan gewijzigd moeten worden. Dan komen

ook zaken aan de orde als de gevolgen voor de luchtkwaliteit en het geluid van de in- en uitrijdende auto's. Het veranderen van het bestemmingplan heeft veel voeten in de aarde, en er is veel tijd mee gemoeid. Wanneer de spa in de grond gaat is dan ook nog niet precies te zeggen; 2014 of 2015?

Bouwplannen

Je kunt niet een beschrijving van de beste, ofwel de voorkeursvariant opschrijven als je niet weet hoe je die moet bouwen. Er is dus ook al veel uitgezocht over de manier waarop gebouwd kan worden. De omwonenden worden daar heel direct door geraakt. De gemeente heeft dat goed opgepakt en houdt een aantal bewoners van 't Kruytschip al meer dan een jaar geregeld op de hoogte van de ontwikkeling van de plannen. Door tussenkomst van het bestuur van de wijkvereniging hebben ook bewoners van het Levendaal en de Raamsteeg zich kunnen aanmelden. De projectleiding spreekt afzonderlijk met een aantal andere partijen die een groot belang hebben in de garage en in het bouwproces, zoals de winkels, het restaurant, de synagoge, de training- en opleidingsinstellingen rond de Garenmarkt en winkeliers in de Breestraat. Uit dit één op één overleg is bijvoorbeeld een suggestie gekomen voor een betere plaats voor een van de stijgpunten.

Om de informatie-uitwisseling te vergemakkelijken is er ook een beschrijving opgesteld van het bouwproces. Daarin staat dat er met onderwater beton gewerkt gaat worden, hoe de damwanden de grond in gaan en daarna op hun plaatsgehouden worden, hoe er geheid gaat worden, waar de wanden komen van de bouwput (5 meter vanaf de gevel van het Kruitschip en de "Meisjes HBS" , 5 meter vanaf de gevels aan de Raamsteeg; 10 meter uit de gevel aan het Levendaal, omdat daar de funderingen wat minder solide zijn). De tijd tussen het kaderbesluit en het *uitvoeringsbesluit* (waarin bijvoorbeeld het ontwerp definitief wordt vastgesteld en bepaald wordt wie de aannemer wordt) zal gebruikt worden om nog veel details van het bouwproces in te vullen. Wanneer het uitvoeringsbesluit genomen zal worden weten we nog niet. Dit hangt bijvoorbeeld ook af van de bestemmingsplanprocedure.

Communicatie

Op 20 maart is er een informele bijeenkomst geweest waarop de projectleiding het bouwproces uiteen heeft gezet, en heeft een aantal omwonenden en vertegenwoordigers van de betrokken wijkverenigingen vragen kunnen stellen. Tijdens de bouw (twee à drie jaar) vervallen de ruim 120 parkeerplaatsen, moeten de vrachtauto's die vaak op het Levendaal staan ergens anders geparkeerd worden, en zullen zelfs Armin van Buuren en de 3 oktoberviering tijdelijk uit moeten wijken. Omdat er nog veel details zullen worden ingevuld is ook nog niet op alle vragen antwoord te geven.

De komende jaren blijven belangrijk voor de uitwerking en de wijze van uitvoering van de plannen. Op bepaalde momenten zijn er ook formele inspraakmomenten voorgeschreven waarop burgers bezwaren kunnen aantekenen tegen de voornemens. Behalve de omwonenden zal het bestuur van de wijkvereniging het proces blijven volgen, en proberen het contact tussen omwonenden, wijkbewoners en de gemeente zo soepel mogelijk te laten verlopen. Wie de beschrijving van het bouwproces van de ondergrondse parkeergarage onder de Garenmarkt (in pdf) wil ontvangen, kan dat mailen naar jan.pieters@introweb.nl . Wie geïnteresseerd is hoe de nieuwe garage eruit zou kunnen komen te zien, kan op de website van de gemeente de planning van de raadsvergaderingen volgen (www.leiden.nl/raad). De stukken die beschikbaar zijn voor het publiek zijn daar ook te downloaden.

Mening

Als persoonlijke noot (en niet als lid van het bestuur van de wijkvereniging) wil ik hier nog aan toevoegen dat ik hoop op een pittige discussie, waarin alles nog eens goed tegen het licht gehouden wordt. Het gaat immers om grote bedragen, die hoe dan ook moeten worden gefinancierd Als de garages straks in gebruik genomen worden (2016 of 2017) zijn de cijfers op basis waarvan de beslissing genomen is vele jaren oud. De effecten van de Rijnlandroute en van wat uiteindelijk de Rijn Gouwe lijn wordt, zijn moeilijk te voorspellen. De economische problemen van vele winkeliers in de binnenstad zijn niet alleen toe te schrijven aan het ontbreken van verleidelijke parkeerplaatsen, maar hangen ook samen met de veranderingen in het winkelgedrag van de consument en met de economie als geheel. Hoeveel economische opleving het gevolg zal zijn van de garages is dan ook voor een deel koffiedik kijken. Een strategie van 'niet teveel in één keer op de schop nemen' is dan misschien nog niet zo'n gek idee. Kortom, laten we nog eens goed onze knopen natellen.

Ledenvergadering

UITNODIGING LEDENVERGADERING 2012

Het bestuur heeft het genoegen u uit te nodigen voor de Ledenvergadering
Datum: dinsdag 24 april 2012
Plaats: Ars Aemula Naturae, Pieterskerkgracht 9
Tijd: 20.00 uur tot 21.30 uur

Voorafgaande aan de vergadering zal onder leiding van Corinne den Ouden en Geert Crielaard namens Stadlab Leiden een wandeling gemaakt worden langs het Singelpark. Verzamelen om 19.00 uur bij Ars.

Agenda na de lezing:

1. Opening
2. Vaststelling van de agenda
3. Verslag LV 2011*
4. Jaarverslag 2011**
5. Bestuursaangelegenheden
    - Samenstelling bestuur m.i.v. 24 april ***
    - Huishoudelijk Reglement ****
    - Kascommissie
6. Rondvraag
7. Sluiting

* **Verslag**

** **Jaarverslag 2011**
Financieel jaarverslag, gecontroleerd en in orde bevonden door de kascommissie

*** **Bestuursaangelegenheden**, twee bestuursleden treden af: Clariet Boeye en Jan Verbaan, het bestuur draagt Carla van der Poel voor als nieuw bestuurslid. (Tegen)kandidaten kunnen zich twee weken van te voren schriftelijk bij de secretaris van het bestuur te melden.

**** **Het Huishoudelijk Reglement**: zie website en Hart van de Stadkrant van april 2012

Het verslag van de LV 2011 en het Jaarverslag 2011 zijn te downloaden van de website, en liggen ter inzage op de Ledenvergadering.

Samenvattend verslag Ledenvergadering 12 april 2011
Zoals gewoonlijk vond de Ledenvergadering op 12 april 2011 weer plaats in Ars aan de Pieterskerkgracht. De opkomst was vrij groot: 41 personen. Voorafgaande aan de vergadering hield Hans Heestermans een onderhoudende en leerzame lezing 'Leiden in twee kwartier'. Het verslag van de vorige LV is zonder wijzigingen vastgesteld.

Jaarverslag 2010 Inhoudelijk
De voorzitter Marcel Schikhof noemt de belangrijkste onderwerpen van het afgelopen jaar uit het jaarverslag: weer veel klachten over overlast door studenten en bezoekers van de Harmonie. Bewoners vrezen ook meer overlast van Nexus. Het bestuur blijft hierover in gesprek met besturen van de studentenverenigingen, maar hun invloed op de leden blijft beperkt. De gemeente lijkt iets meer geneigd gehoor te geven aan dergelijke klachten. De 3 oktoberfestiviteiten zijn nu bijvoorbeeld opgenomen in de evenementen kalender.
Er staan verschillende bouwprojecten op stapel in de wijk, zoals de studentenwoningen op het voormalige Brandweerkazerne terrein aan de Langebrug. De verkoopplannen van Rapenburg 48 met het doel daar een hotel te vestigen is het laatst bekende project.
Dan het verkeer door de Breestraat: het bestuur heeft afspraken gemaakt met het Stadsparkeerplan over de busjes. Dat heeft al tot verbeteringen geleid. Op dit moment worden er ook met Connexxion gesprekken gevoerd. Voor de handhaving van de 30km is vooral de gemeente verantwoordelijk, merkt wijkagent Van Vliet op.

Financieel
De penningmeester Hans Crone heeft een andere methode van boekhouden toegepast, waardoor de reserve nu duidelijker zichtbaar is. Dat is belangrijk voor het behoud van de subsidie. Een van de aanwezigen vraagt zich af of er langzamerhand niet een nieuwe kascommissie benoemd zou moeten worden. Dat punt zal opgenomen worden in het Huishoudelijk Reglement. De aanwezige leden hebben het Jaarverslag van 2010 goedgekeurd.

Bestuur
Voorzitter Marcel Schikhof treedt volgens rooster af. Vincent van Amerongen treedt eveneens af. Eveline van Lottum en Jan Pieters worden bij acclamatie benoemd als nieuwe leden. De redactie van de Hart van de Stadkrant blijft ongewijzigd.

Rondvraag
In de rondvraag stelt een bewoner van de Langebrug het vrachtwagenverkeer door deze nauwe straat aan de orde. Anders dan gesteld in Binnenste Beter 2000

gedragen de automobilisten zich niet bepaald als gasten. Het bestuur stelt voor dat bewoners een groep oprichten om zich hiermee bezig te houden. Wellicht kan er een artikel over geschreven worden in de hart van de Stadkrant. Het bestuur zal hier in de komende tijd aandacht aan besteden. Goed nieuws is dat er een contract gesloten is tussen gemeente en V&D om onder de winkel een fietsenstalling te realiseren met 1000 plaatsen.
De *Hart van de Stadkrant* is drie maal uitgekomen. De aanwezigen laten weten dat zij de krant erg op prijs stellen.

Hans Heestermans en Clariet Boeye bij de Ledenvergadering van 2011. foto Carlo van Praag

Jaarverslag 2011 - Inhoudelijk
In 2011 heeft het bestuur veel aandacht besteed aan **geluidsoverlast bij evenementen.** In mei heeft het bestuur gebruik gemaakt van spreekrecht om het standpunt over een nieuw evenementenbeleid van de gezamenlijke wijkverenigingen, verwoord in een zienswijze, tijdens een raadscommissie toe te lichten. De wijkverenigingen van de binnenstad vinden dat de geluidsnorm categorie 2 in ieder geval niet mag overstijgen en dat dit niveau voor veel plaatsen in de binnenstad nog te hoog is.
De raadscommissie ging akkoord met categorie 2, maar heeft wel een uitzondering gemaakt voor Armin van Buuren; die mag zich in categorie 3 blijven uitleven. Ook was er door de raadscommissie een uitzondering gemaakt voor de geluidsnorm van evenementen van het 3 oktober lustrum in 2011.
Evenementen: Om te beginnen was **de el cid week** deze keer oorzaak van meer overlast dan in voorgaande jaren. De drie **studentenverenigingen,** Augustinus, Minerva en Quintus, hadden alles uit de kast gehaald om zoveel mogelijk nieuwe leden te werven. Dat betekende gedurende meerdere dagen versterkte muziek op straat van 's middags tot 's avonds. Aanleiding voor het bestuur om met de drie verenigingen gesprekken te voeren met het verzoek dergelijke straatfeesten niet te herhalen en sowieso overlast te voorkomen. Augustinus heeft wederom een convenant gesloten met de omwonenden. Zowel Augustinus als Minerva hebben het afgelopen jaar weer een borrel georganiseerd voor omwonenden.
3 Oktoberviering: Ook deze gaf ook extra overlast. Omdat de 3 Oktober Vereniging in 2011 haar 125-jarig bestaan vierde, duurde het feest nu vier dagen. In overeenstemming met het betreffende raadsbesluit kregen alle deelevenementen - en ook individuele cafés- een vergunning voor geluidscategorie 3 voor alle vier de dagen, ondanks het bezwaarschrift dat de gezamenlijke wijkverenigingen van de binnenstad in juli 2011 indienden. Ze wisten zich daarin gesterkt door een uitspraak van de Commissie van Beroep en bezwaarschriften over de geluidsoverlast op het Gerecht tijdens 3 oktober 2010. Daarin werd al een vraagteken gezet bij toekenning van categorie 2 evenementen op plaatsen in de binnenstad. Ook de handhaving van de regels liet te wensen over. Veel bewoners verlieten gedurende 3 oktober de stad. Veel blijvers hebben klachten ingediend. Het bestuur heeft daarvan verslag gedaan op de evaluatie die de gemeente hield.
Evaluatie evenementennota 2008: De gemeente is bezig met een evaluatie van de evenementennota van 2008. Dit moet zijn beslag krijgen in 2013. Ook de wijkverenigingen van de binnenstad waren uitgenodigd om hun visie in te brengen. Die visie is dat Leiden natuurlijk niet zonder evenementen kan, want evenementen maken de stad levendig. Maar de overlast moet voor de bewoners binnen de perken blijven, zodat ook zij in de stad kunnen blijven.
Overleg met andere wijkverenigingen van de binnenstad: Daarnaast is er nu een structureel overleg georganiseerd met de andere wijkverenigingen van de binnenstad over alle zaken die ons gezamenlijk raken. Daarbij gaat het steeds om de uitvoering van bestaande verordeningen en beleidsnota's, die vooral betrekking hebben op binnenstadsproblematiek, zoals verkeer en vervoer, horeca, evenementen, zwerfvuil en dergelijke.
De districtsraden zijn in het kader van de bezuinigingen met ingang van januari 2012 opgeheven.

Er wordt in het overleg met de gezamenlijke wijkverenigingen nog gezocht naar een nieuwe vorm van structureel overleg met de gemeente. De wijkmanager is nog wel de contactpersoon tussen de wijkvereniging en de gemeente.

Buurtkaderoverleg: Er heeft in 2011 tweemaal een **buurtkaderoverleg** (wijkverenigingen en politie) plaatsgevonden. In het overleg in april is met name de overlast veroorzaakt door Next en de Harmonie besproken. Bewoners is aangeraden zoveel mogelijk melding te maken van klachten.

Bouwprojecten: Het bestuur besteedde veel tijd aan de **ondergrondse garage op de Garenmarkt**.

Het project roept bij omwonenden nog veel vragen op. Hoe gaat het eruit zien? Hoelang gaat de aanleg duren? Welke voorzieningen worden er tijdens de bouw getroffen? De gemeente is bezig informele informatiebijeenkomsten te organiseren voor bewoners, bedrijven en instellingen om die vragen te beantwoorden. **SLS wonen Wooncomplex voor studenten op het voormalige terrein van** de **Brandweerkazerne.** Het wachten is op ontwerpvergunningen. De verwachting is dat als die er zijn en als de aanbesteding gereed is, er in mei gestart kan worden met de werkzaamheden. De herinrichting van de **Kaiserstraat** is in volle gang, de bomen zijn gerooid**.** Ook langs een deel van het Rapenburg zijn de bomen gerooid. Helaas maar terecht volgens het bestuur. De toekomst van de **Van der Klaauwtoren** is nog onzekerder geworden. De aanvraag de toren te benoemen tot Rijksmonument is afgewezen. Dat het gebouw in een enquête tijdens de Open Monumenten Dagen tot het mooiste functioneel gebouw van Leiden is gekozen heeft geen invloed gehad. Over de plannen voor een hotel op **Rapenburg 48** is op dit moment alleen bekend dat het gebouw bijna verkocht is. De gemeente heeft desgevraagd nog geen verdere informatie gegeven. In november heeft de Stichting Cultureel Ontmoetingshuis Leiden een deel van de oude drukkerij **Sijthoff in de Doezastraat** aangekocht om daar een, u raadt het al, cultureel centrum met café te vestigen. De ontwikkeling van de plannen voor het nieuwe centrum Sijthoff is in volle gang.

Rijn Gouwe Lijn (RGL): Nog steeds blijft het bestuur de ontwikkelingen of beter gezegd de perikelen rond de RGL volgen. Het laatste nieuws is, dat gedeputeerde Ingrid de Bondt heeft gezegd dat er voor de zomer 2012 een besluit komt. De gemeente heeft daarop een spoeddebat aangekondigd over de aanhoudende vertragingen en de positie van wethouder Strijk. Het probleem is dat het alle noodzakelijke beslissingen m.b.t. andere verkeersaanpassingen en plannen voor verbetering van de Breestraat erdoor worden opgehouden.

Breestraat: Over de Breestraat slecht nieuws, want geen nieuws over het afgelopen jaar. In een gesprek nog vóór de zomer 2011 met wethouder Strijk over de toekomst van de Breestraat hebben we onze zorg uitgesproken over de toestand van de straat en onze hoop benadrukt op een spoedige verbetering, vooral op het gebied van het verkeer. Strijk beloofde dat er na de vakantie 2011 een werkgroepje met verbetering van de Breestraat als doel van start zou gaan. In de werkgroep zou ook de wijkvereniging vertegenwoordigd zijn. Maar er gebeurde tot voor kort niets. Pas onlangs heeft de gemeente contact opgenomen met de wijkvereniging om na te denken over de toekomst van de Breestraat. Ook het gesprek met Connexion over het te hard rijden van de bussen en het roekeloze rijgedrag van sommige chauffeurs heeft tot niets geleid, ondanks de afspraken daarover. De bussen rijden nog even gevaarlijk. Ondertussen neemt de leegstand van winkels in de Breestraat verder toe.

Het bestuur heeft een **Huishoudelijk Reglement** opgesteld, waarin richtlijnen zijn vastgelegd over de betaling van de contributie, de werkzaamheden van het bestuur, de orde van de vergaderingen, royement van leden, ontheffing uit een bestuursfunctie, en het beheer en gebruik van de inventaris (wat er niet is). Daaraan gekoppeld is een redactiestatuut, wat o.a. de verhouding regelt tussen bestuur en redactie van de *Hart van de Stadkrant*.

Op de Algemene Ledenvergadering in april 2011 trad Marcel Schikhof (voorzitter) af. Ook Vincent van Amerongen (Hoefstraat) trad uit het bestuur. Eveline van Lottum en Jan Pieters (Het Kruitschip) zijn door de leden bij acclamatie als nieuw bestuursleden benoemd.

In februari 2012 nam Jan O. Verbaan het besluit uit het bestuur te stappen

Het bestuur heeft de traditionele **wijkborrel** deze keer gehouden op 3 september, zoals gebruikelijk op de binnenplaats van Ars. Het was prachtig weer, er was muziek (saxofon quartet José Lensen), er waren veel bezoekers; we waren alleen de glazen vergeten. De presentaties van de architecten Peter van Swieten (met diverse projecten in de wijk) en Patrick Colly (Van der

Klaauw toren), SLS Wonen (studentenappartementen aan de Langebrug) en Frits Watjer (het culturele centrum in de Doezastraat) trokken veel belangstelling.
De *Hart van de Stad krant* kwam in het verslagjaar 3 maal uit. De *Nieuwsbrief* werd naar ca. 200 belangstellenden gemaild. Het bestuur vergaderde zeven maal.
Van alle bovengenoemde onderwerpen en activiteiten is verslag gedaan in de uitgebrachte *Hart van de Stad* kranten en Nieuwsbrieven. Deze zijn te vinden op de website van de vereniging www.pieterswijk.nl.

Financieel

De inkomsten van 2011 waren hoger dan gebudgetteerd. Dit komt door extra inkomsten van verkregen dwangsommen als gevolg van niet binnen de vastgestelde termijn reageren van de gemeente. Dit leverde extra inkomsten op van EUR 2.240,-. Tevens is een subsidie a EUR 2.880,- voor de lustrumuitgave van de Hart van de Stadkrant van de gemeente verkregen.
De inkomsten uit advertenties vielen lager uit dan begroot, doordat een aantal adverteerders is gestopt. De contributie en subsidie waren praktisch gelijk aan de begroting. Voor het Lustrum Boek is een dotatie van EUR 5.000,- in de reserves gemaakt. Op deze dotatie na, waren de totale kosten gelijk aan het budget.
Eind 2011 was het aantal leden van de vereniging 329 en 26 donateurs.

Overzicht Financiën Wijkvereniging Pieters & Academiewijk en Levendaal-West 2011
Per 31-12-2011

BALANS

DEBET

Saldi in euro's	1-1-2011	31-12-2011	Mutatie 2011
ING Betaalrekening	527,41	222,03	305,38-
Rentemeer en Kap rekening	2.433,91	8.034,92	5.601,01
Nog te factureren Advertenties[4]	800,00	-	800,00-
Totaal	**3.761,32**	**8.256,95**	**4.495,63**

CREDIT

Saldi in euro's	1-1-2011	31-12-2011	Mutatie 2011
Nog te ontvangen facturen	1.828,85	2.019,69	190,84
Vooraf Ontvangen Advertenties	500,00	200,00	300,00-
Vooraf Ontvangen Contributie	5,00	15,50	10,50
Reserve/Voorzieningen/ Vooraf ontvangen/nog te betalen posten[3]	1.427,47	1.021,76	405,71-
Reserve Lustrum Boek	-	5.000,00	5.000,00
Totaal	**3.761,32**	**8.256,95**	**4.495,63**

Renteopbrengsten:	Rente Betaalrekening	-0,04
	Rente Spaarrekening	106,01
	Totaal	**106,01**

RESULTAAT

		Realisatie 2011	Realisatie 2010	Begroting 2011	Verschil 2011	Begroting 2012
Inkomsten	**Contributies**	2.432,05	2.597,54	2.500,00	67,95-	2.500,00
	Advertenties	700,00	900,00	1.000,00	300,00-	900,00
				-	-	-
	Subsidie	4.298,57	4.250,00	4.290,00	8,57	4.300,00
	Rente	105,97	119,77	70,00	35,97	60,00
	Diverse Inkomsten [1 en 2]	5.120,00			5.120,00	5.000,00
	Totaal	**12.656,59**	**7.867,31**	**7.860,00**	**4.796,59**	**12.760,00**
Kosten	**Wijkkrant**	5.270,88	7.222,78	5.600,00	329,12-	5.600,00
	Activiteiten	2.079,04	2.265,61	1.260,00	819,04	1.260,00
	Bestuur	449,03	116,82	450,00	0,97-	450,00
	Internet	142,08	142,18	150,00	7,92-	150,00
	Diversen	121,27	594,88	400,00	278,73-	300,00
	Dotatie Reserve[3]	5.000,00			5.000,00	
	Lustrum					5.000,00
	Totaal	**13.062,30**	**10.342,27**	**7.860,00**	**5.202,30**	**12.760,00**
	Resultaat	**405,71-**	**2.474,96-**	**-**	**405,71-**	**-**

Opmerking:

1 De geemente heeft 2 keer te laat gereageerd. 2 keer is daarom een dwangsom ingediend en toegewezen gekregen (totaal: EUR 2.240,-)

2 De gemeente heeft voor het Lustrum Boek een subsidie van EUR 2.880,- toegekend.

3 Een dotatie van EUR 5.000,- aan reserve is gemaakt. Dit is voor het Lustrum boek wat in 2012 wordt gemaakt.

Rooster van Aftreden

Naam	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
C. Boeye	B			H			A						
H. Crone					B			H			A		
E. v. Lottum						B			H			A	
J. Mos					B			H			A		
J. Pieters						B			H			A	
K. v.d. Velde				B			H			A			
J.O. Verbaan					B		A						

B = Benoemd H = Herbenoeming A = Aftredend

Kandidaat bestuurslid Carla van der Poel stelt zich voor

Met de Pieters- en Academiewijk voel ik mij zeer verbonden. Ik ervaar het als een dorp waar veel mensen elkaar kennen. Ik ben geboren in Zoeterwoude, maar woon hier sinds mijn studie (Nederlands en Italiaans). Eerst in de Kaiserstraat en sinds 1983 op het Pieterskerkhof. Mijn twee zoons, Kent en Guido, zijn hier geboren en mijn partner Arno de Bruin heeft hier sinds 1981 zijn boekhandel / veilinghuis; aanvankelijk in de Salomonsteeg en later in de Nieuwsteeg. Mijn afstudeerscriptie ging zelfs over onze wijk (Aspecten van de Leidse boekhandel in de 17de eeuw).

Mijn baan is op 'steenworp' afstand van mijn huis: ik werk op de hogeschool Leiden als docent Communicatie.

Ik hou van de diversiteit van de wijk, zowel van de huizen als van de gemêleerde (internationale) bevolking die daarin woont. Ik ben vrijwilliger bij Open Monumentendagen, omdat ik me voel aangetrokken tot huizen met een geschiedenis. Zelf hebben we ons huis met veel aandacht gerenoveerd en gerestaureerd.

In het verleden heb ik me met kinderen uit de wijk ingezet voor een goede herinrichting van de speeltuin aan de Pieterskerkgracht; daarnaast ging ik met een afvaardiging van de wijkvereniging met wethouder en gemeenteraadsleden naar Nijmegen voor een oriëntatie op een ander verkeerscirculatieplan (met bewegende zuilen) voor de wijk. Dit resulteerde in de beperkte afsluiting van de Breestraat. Ik hoop de komende jaren een bijdrage te kunnen leveren aan de wijk.

Historie

DE LEIDSE FAMILIE NEUTEBOOM door Bep Kastelijns

Ook al woon ik in Veldhoven in Brabant, mijn overgrootvader Abraham Neuteboom was een echte Leidenaar. Hij trok in 1878 naar Rotterdam vanuit Leiden. Omdat ik nieuwsgierig van aard ben en zeer geïnteresseerd in geschiedenis ben ik nu al jaren met veel plezier, samen met mijn echtgenoot, bezig met stamboomonderzoek en familiegeschiedenis. Vele uren brachten we door in het Regionaal Archief Leiden en ik las vele boeken over Leiden, waar onze zoon nu studeert. Mijn echtgenoot en ik hopen dit jaar of volgend jaar het familieboek Neuteboom uit te geven. Met stamboom en vele foto's en familieverhalen.

Familie

Het begon met Jordanus Neuteboom, die in 1683 uit Amersfoort naar Leiden trok en daar in de textielindustrie ging werken. Hij was in 1674 samen met zijn zusje in het burgerweeshuis in Amersfoort opgenomen en was enige jaren knecht op het kasteel van Renswoude. Zijn vele nakomelingen woonden generaties lang in Leiden, in de straten en steegjes tussen de Middelstegracht en de Waardgracht en werkten in de textielindustrie en later in de vele Leidse fabrieken. Armoede en uitbuiting, dat was wat deze mensen meemaakten.

Weeshuis

We staan op een mooie dag voor het bekende gebouw van het Leidse Weeshuis aan de Hooglandse Kerkgracht en staan er een tijdje naar te kijken. Hier heeft zich veel afgespeeld.

Er stonden ooit twee gebouwen in Leiden, een Arm Kinderhuis op de hoek van de Middelweg en de Koppenhinksteeg. En het gebouw van het Heilige Geest Weeshuis op de Hooglandse Kerkgracht. Welk weeskind waar werd opgenomen, was wat ingewikkeld. Over het algemeen werden kinderen die na hun twaalfde jaar wees werden in het Arme Kinderhuis opgenomen. Maar er werd wel geschoven met kinderen en in ieder geval kwamen bijna alle kinderen in de twee gebouwen uit arme gezinnen. Kinderen uit 'deftige gezinnen' werden over het algemeen opgevangen door familie of een voogd.

In 1774 werden het Arme Kinderhuis en het Heilige Geest Weeshuis onder druk van het stadsbestuur met elkaar verenigd. De stad kon het gebouw van het Arme Kinderhuis goed gebruiken, en vestigde een oude liedenhuis in het gebouw van het Arme Kinderhuis.

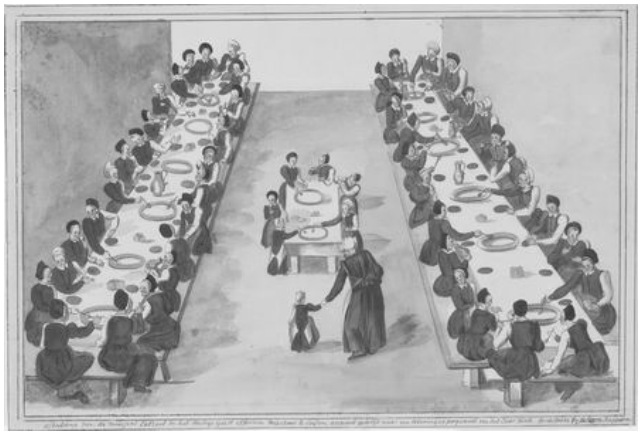

Meisjes-eetzaal van het Heilige Geest- of Armen Weeshuis te Leiden (1606) (illustratie Regionaal Archief Leiden)

Weeskinderen

En dan ontdek ik een prachtig boek over het weeshuis. Hierin lees ik, dat in tijden van een pestepidemie veel kinderen werden opgenomen in zo'n weeshuis. Ook toen al werd de jeugd moeilijk genoemd. Een kwart van alle weeskinderen liep weg of werd door de regenten uit het huis gezet. Waar maakten de weeskinderen zich allemaal schuldig aan? Aan dronkenschap, diefstal, hoererij. Meisjes werden zwanger, ofwel werden bezwangerd, zoals dat toen genoemd werd. Maar ja, weesmeisjes mochten pas als ze 25 jaar waren het weeshuis uit 'met consent', met toestemming van de regenten en ze kregen dan een uitzet mee. De regenten van het weeshuis dachten dat, als de weesmeisjes te vroeg op eigen benen moesten staan, ze minder maatschappelijke kansen hadden. Bovendien brachten de weesmeisjes geld in het laatje door ergens te werken en de verdiensten gingen dan naar het weeshuis. Weesjongens liepen soms weg en gingen op een schip van de Verenigde Oostindische Compagnie mee naar Oost-Indië of werden er voor straf heen gestuurd.

Anna Neuteboom

Nu het mooie verhaal over Anna Neuteboom, een zus van mijn rechtstreekse voorouder Hendrik Neuteboom. Anna is geboren in 1753. Dit verhaal is niet verzonnen, maar we vonden het in het Regionaal Archief Leiden.

Anna was dochter van Jordanus Neuteboom en Judith van Waarden, een weesmeisje. Judith is overleden in 1758 en Anna is dan halfwees. Jordanus hertrouwt in 1758 met Geertje van den Heuvel. Ze scheiden al na enkele maanden. Waarschijnlijk gaat het dan steeds slechter met Jordanus en hij gaat in 1769 varen met de VOC. Anna komt in het weeshuis terecht, gebracht door haar broer Hendrik. Omdat Jordanus met de VOC meegaat, komt er wat geld voor Anna vrij door middel van een maandbrief. Zo kan een werknemer van de VOC maximaal drie maandlonen per jaar bestemmen voor een ouder, echtgenote of een kind. Jordanus doet dit dus voor Anna, zijn dochter. Maar dit geld komt bij het weeshuis terecht.

Zwanger

Anna raakt zwanger en krijgt letterlijk een blok aan haar been - ze is dan 22 jaar - in 1775. Ze komt alleen in een zaal en de deur gaat alleen open als ze eten krijgt. Eenzame opsluiting dus. Maar haar vriend Abraham van Rooijen, ook een weesjongen, bekent aan de regenten, dat hij Anna zwanger heeft gemaakt. En zegt dat hij graag met haar wil trouwen. Dat mag niet. Dan ontsnapt Anna en het blok wordt in het water gevonden. "En de meid was weg," staat er in het archiefstuk. Abraham en Anna vluchten en proberen overal te trouwen: in Delft, Amsterdam en Utrecht. Dat mogen ze niet en uiteindelijk trouwen ze in Leiden. Wat een verhaal. Hun kind heet Judick. Ze krijgen drie kinderen en Anna overlijdt al jong.

De schrobbelbank van het Weeshuis, achttiende eeuw. Voor straf moesten de jongeren voorovergebogen op de bank liggen om met een balein geslagen te worden.

Gestrafte kinderen uit het Weeshuis of het Arme Kinderhuis kregen in de achttiende eeuw dit blok aan hun been gebonden. Om te kunnen voortbewegen moesten ze het blok met de handen dragen. Op zondag moesten ze zo mee naar de kerk.

(Weeshuiscollectie, Stedelijk Museum De Lakenhal, Leiden)

Archief

We lazen in het Regionaal Archief Leiden dat er regelmatig navraag gedaan werd of een weesjongen, die met de VOC meegegaan was, nog leefde. Want dan had het weeshuis nog geld tegoed van zo'n weesjongen. Alles wat er gebeurde met de weeskinderen werd genoteerd in de archieven van het weeshuis.

Weeshuis

We lezen de teksten op de gevel van het weeshuis aan de Hooglandse Kerkgracht. Het is de moeite waard er eens rustig en bewust naar te gaan kijken. In het midden zien we een engelenkopje. Links daarvan staat:
"Die op der armen noot verstaet,
Hem God verlost van alle quaet."
En nog een tekst rechts van het engelenkopje:
"Die den armen mildlyc geeft,
Syn schat in den hemel heeft."
Tenslotte:
"Godt is der weesen helper."
Er staan twee beelden van weeskinderen boven de toegangspoort, in de volksmond bekend geworden als Kootje en Kaatje. De poort geeft toegang tot een binnenplaats met aan beide zijden de vroegere meisjes- en jongensvleugels. Nog tot 1961 woonden hier wezen, tegenwoordig herbergt het complex het Kinderrechtenhuis.

De toegangspoort van het voormalige weeshuis aan de Hooglandse Kerkgracht

Ik hoop de lezer hiermee nieuwsgierig gemaakt te hebben naar al die boeiende verhalen over Leiden en de echte Leidenaars, ook al waren vele Leidse families oorspronkelijk afkomstig uit andere plaatsen en landen. Mogelijk zijn er mensen die meer willen weten over de familie Neuteboom, of contact met ons willen opnemen. Hier mijn gegevens:

E. Kastelijns, telefoon (040) 2544982, e-mail bep@kastelijns.nl

Bronnen

1. K. van der Wiel: "Dit kint hiet Willem, de Heilige Geest in Leiden-700 jaar vondelingen, wezen en jeugdzorg", Leiden, 2010.
2. Gemeentearchief Leiden: toegangsnummer 0519: Archief van het Heilige Geest of Arme Wees-en Kinderhuis.

Historie

LEIENAARS door Hans Heestermans

Op de Latijnse School werd aanvankelijk alleen door priesters lesgegeven, maar in de 16de eeuw konden ook leken daar docent worden. Zelfs leken die niet zo erg veel met het katholieke geloof ophadden. Zo was er in 1559 een leraar in de klassieke talen – een zogenaamde preceptor – , Mr. Pieter Bloccius, afkomstig uit Diegem bij Brussel. Hij publiceerde in de jaren '60 een reeks met fel anti-katholieke werkjes, waarin hij onder meer de seksuele praktijken van de geestelijkheid aan de kaak stelde. Niet lang daarna verliet hij de stad, waarschijnlijk uit angst voor de inquisitie.
Er is dus niets nieuws onder de zon. Priesters hadden toen ook al moeite met het celibaat. En de doofpot was eveneens bekend..

Piet Paaltjens, Dichter-Dominee 1835-1894

Piet Paaltjens, pseudoniem van François HaverSchmidt (1835-1894), was gelukkig toen hij in Leiden studeerde. Daarna, als dominee in afgelegen stadjes, maakte zijn 'worgengel' hem diep ongelukkig. Hij pleegt uiteindelijk zelfmoord. Hij kon z'n studententijd niet vergeten. Hij schrijft aan zijn studievriend, in een romantische herinnering aan hun studententijd; "o Mijn Sand! Mijn Broeder! Half acht sloeg de klok, toen ik vanmorgen ontwaakte. Mijn eerste gevoel was ' –grammietigheid ' (= *boosheid*). En geen wonder! Ik had zoo zoet liggen droomen van golvende, bruine meisjeskrullen; van maagdenoogjes vol stoutheid en toch vol gevoel, vol geest en toch vroomheid; van blozende wangen met kuiltjes en van lagchende, roze-roode lippen, waarop ik kussen mocht drukken, zoo Goddelijk lekker…en daar zag ik mij plotseling teruggeslingerd in …*mon lit solitaire, célibataire*, zooals Martins zong in die blije dagen, toen wij aan de voetjes van Zulma en Maria uitrustten van onze studiën".

Knoop. Een paar jaar geleden verscheen er een artikel over nonsensantwoorden, als ik het wel heb in het maandblad 'Onze Taal'. U kent het verschijnsel van de nonsensantwoorden. Kinderen stellen met recht de belangwekkende vraag aan moeder: "Ma, wat eten we vanavond"? Moeder is er niet helemaal met haar gedachten bij en antwoordt een beetje afwezig en in andere gedachten verzonken: "Gebakken vensterbankjes", of "Husseflussen met je neus er tussen". Of, wat nog een beetje erger is: "Gestampt glas". Op de vraag "Wie heeft dat gedaan?" of gewoon "Wie?" is de nonsensicale reactie in Leiden: "De knoop van 't spoor". Het leek mij dat dit antwoord gerekend moest worden tot de categorie nonsens. Want wat heeft een knoop nu met een NS - station te maken? Dat heeft hij ook niet. Maar knoop was geen voorwerp knoop was een meneer: Knoop dus, met een hoofdletter. Hij was, zo in het begin van de vorige eeuw, een bekende Leidse volksfiguur, die hand- en spandiensten verleende aan reizigers en speciaal aan studenten die bij het station arriveerden. Tegen betaling van een gering bedrag bracht hij koffers, pakjes, tassen, kortom alles wat met enige moeite moest worden versleept, van het station naar je huis. In het prachtige boekje 'Kent U ze nog…de Leienaars', door R. Ekkart, I. Moerman en R. Spruit kunt u een foto van hem zien. Helaas heb ik dat boek niet. Het is ook nergens meer te krijgen. Mocht iemand weten waar ik het te pakken zou kunnen krijgen, dan zou ik hem mijn hele leven dankbaar zijn.

Frans Kellendonk

Frans Kellendonk beschrijft in *De kapel* de Leidse Universiteitsbibliotheek en haar medewerkers. **"**Merkwaardige man, onze bibliothecaris. Hij is met geen stok van zijn kamer af te krijgen. Ik wou dat ik u dat vertrek mocht laten zien. De inrichting is al meer dan honderd jaar niet veranderd. Dat is zo bij testament beschikt door de verzotte weduwe van een voorganger. Het stro steekt aan alle kanten uit de crapaudjes. Op het bureau staan miniatuurportretjes van mensen die niemand meer kent. Er hangt daar, in een geborduurde krantenhanger, een krant die verschenen is op de dag dat de aanbeden echtgenoot het leven liet. In dat vertrek schrijft hij boeken. Hij beheerst zo'n 50 talen en daar zijn talen bij waarvan u vast nog nooit hebt gehoord : Iriya, Cebuano, Hiligayon, Telalog, Ilocano, Kanaada, Pushtu, Telugu, Tamil. Zijn Duits en Engels zijn overigens wat onder de maat, daar komt u nog wel achter. Niemand weet beter dan hij hoe verschrikkelijk veel er al geschreven is; dat hij toch meent daar nog iets aan toe te moeten voegen is een teken van ofwel een groot geloof, of van verstandsverbijstering. Onze bibliothecaris is iemand die, eh, een beetje – ach nee, laat ik niet alles *meteen verklappen*."(Kellendonk werkte korte tijd op de Leidse universiteitsbibliotheek.)

In gesprek met…

ED CHAVERNAC VAN DELICATESSENWINKEL 'DE FRANSOOS' door Vincent van Amerongen

Wie had gedacht dat op de plek van delicatessenwinkel de Geus in de Douzastraat een nieuwe winkel zou komen… met delicatessen? Voor 'Fransoos' Ed Chavernac gaat een droom in vervulling.

Delicatessenwinkel de Fransoos in de Doezastraat, foto Vincent van Amerongen

Hoe komt iemand uit een dorpje in Zuidwest Frankrijk hier terecht?

'Ik kom uit Tournon-d'Agenais, dat ligt tussen Bordeaux en Toulouse, vlak bij Agen (bekend van de pruimen). Een mooi dorp met een kleine *bastide*. Ik was chef-kok in een hotel-restaurant. Die passie voor koken kwam al vroeg en gaat niet meer weg, die zit híer (hij

wijst naar zijn hart). Op mijn veertiende stond ik al in de keuken. Maar toen kwam in de zomer van 1990 – ik was 27 – een meisje stage lopen in het kader van een toeristische opleiding. Eerst denk je, het is een vakantieliefde. In september ging ze weg, dat deed zeer hoor. Ik dacht: dat gaat wel over maar het ging niet over. Toen ging ik mijn koffers pakken. Iedereen verklaarde me voor gek, ik had daar een goede baan als chef-kok. De dag dat ik hier kwam vergeet ik nooit meer. Dat was op 5 augustus 1991. Ik kwam om drie uur 's nachts aanrijden in mijn oude Renault vijfje (Fransen geven niet om auto's, maar om lekker eten). Ik moest naar haar ouders in Alphen aan de Rijn, ze woonde nog thuis. Maar ik kon de weg niet vinden. Ik moest naar de overkant ergens, maar ik kon daar niet komen. In die tijd was er geen TomTom, ik had geen mobieltje. Ik was moe, en ik zag nog één licht branden. Toen deed er een vrouw open. Die ontving me allerhartelijkst, ze kwam met cake aanzetten. Haar man bracht me toen naar het adres waar ik moest zijn. Ik was echt blij verrast hoe open Nederland was.'

En bleef je zo positief over Nederland?

'Nou, ik moet zeggen, het was best pittig in het begin. In Frankrijk bruist het in augustus, het is warm en levendig. Ik zie me nog staan op de fiets in de regen wachtend voor een dichte brug, op weg naar mijn werk in Alphen. In Alphen woonde ik een tijd in bij haar ouders. Ik had al geregeld dat ik daar aan de slag kon als chef-kok, bij Hans Hoogeveen in restaurant De Brasserie, tegenover het station. Ik heb daar veel geleerd, ik kreeg veel vrijheid. Het was geen puur Frans restaurant maar ik heb daar wel allerlei nieuwe gerechten geïntroduceerd, zoals carpaccio en kikkerbillen. Dat was toen nog onbekend. Na een tijdje zag je dat iedereen dat ging overnemen. Vanaf eerste moment heb ik mezelf voorgenomen: geen Frans praten, ik wilde Nederlands leren. Soms was Hans er niet en dan moest ik zelf de telefoon opnemen. Gewoon doen, zei ik tegen mezelf. In het begin ging dat vaak nog moeizaam, met veel '*un moment s'il vous plait*' er tussendoor.'

Hoe liep dat af met dat restaurant?

'Na tien jaar moest dat restaurant stoppen omdat de gemeente er een weg ging aanleggen en het moest tegen de vlakte. Dat was toen echt een teleurstelling. Ik had dat restaurant wel willen overnemen maar dat zat er niet in. Ook omdat mijn vrouw dat liever niet wilde. En ik wilde niet ergens anders weer opnieuw beginnen als *chef* of *souschef*, dat was voor mijn gevoel 10 jaar terug in de tijd. Ik dacht: ik moet mijn blik vooruit richten. Ik heb toen wel iemand anders geholpen met het opzetten van een restaurant, maar zo'n bijrol was toch ook niets voor mij. Toen werd ik op een ochtend wakker en wist het: ik word verkoper in de buitendienst. Ik heb altijd al alle aspecten van het horecavak leuk gevonden, dus niet alleen het koken maar ook de inkoop, personeel opleiden--ik was ook leermeester. Ik heb toen het telefoonboek gepakt en 50 sollicitatiebrieven geschreven. En wat denk je? Maar ééntje reageerde: Ravoska, een importeur van buitenlandse kaas en delicatessen. Ze zeiden: we hebben nu nog niemand nodig, kom na de feestdagen maar terug maar ik wist: het is nu of nooit, deze kans moet ik pakken dus ik ben daar gewoon heengegaan. Dat heeft wel indruk gemaakt volgens mij want ze hebben mij direct aangenomen. Koos Lossie van Ravoska vroeg nog: die koffie daar, kun je die verkopen? Ik zei toen 'nee' en dat was het foute antwoord natuurlijk, een verkoper moet alles kunnen verkopen. Maar ik wilde graag kaas verkopen, daar houd ik van. Koos hield ook van kokkerellen, we hadden meteen een klik. Dat heb ik altijd gehad met de mensen met wie ik werk, je moet een klik hebben, ze moeten je iets gunnen.'

En zo kwam je terecht 'in de kazen'.

'Ja, langzaam heb ik steeds meer geleerd van kaas. Ze verkochten daar wel 1500 verschillende kazen. Niet alleen uit Frankrijk, ook uit Portugal, Engeland. Ze leverden aan alle *retail*, van kleine speciaalzaken tot en met Albert Heijn. Ik heb het verkopersvak echt moeten leren. Ik ben van nature zachtaardig. Van een vriend kreeg ik het boekje 'Hoe word ik een rat'. Daar heb ik wel wat nuttige tips uit geleerd om het 'spel' wat beter te spelen. Ik kreeg er steeds meer aardigheid in en mijn klantenportefeuille werd snel groter. Ik onderhield ook de contacten met Franse bedrijven. Toen ik wegging, vonden ze dat echt niet leuk. Maar na vijf jaar ging de baas met pensioen en ik vond het ook wel tijd voor iets anders. Toen kwam ik in contact met Luc en Leo van Fromagerie Europa. Dat bedrijf bestond al sinds 1971 en bij hen ging het wel in eerste instantie om het leveren van een goed product. Dat paste beter bij me, en daarnaast was het ook een familiebedrijf waar ik me echt thuis voelde. Bij Fromagerie Europa kreeg ik nog

meer plezier in het contact met klanten en enthousiasmeren. Ik ging soms gewoon bij klanten achter de toonbank staan en ging mijn kaas dan zelf vol overgave verkopen aan hun klanten. *Et voila*! Die verkopers werden daar dan ook door aangestoken.' Ed raakt zo begeesterd dat zijn gezicht helemaal rood wordt, ondanks dat het in de winkel maar een graad of 15 is.

En hoe belandde je dan hier in de Doezastraat?

'Op een ochtend een sms: Peter Remmerswaal en zijn vrouw Gemma gingen stoppen met De Geus. Toen zei ik: *moi*! Ik vond het leuk bij de Fromagerie, ik heb veel en hard gewerkt en altijd met plezier. Maar ja, toen diende zich de kans aan om een eigen winkel te beginnen, iets voor mezelf. En daarbij is de Doezastraat zo'n leuke winkelstraat. Ik reed daar een keer 's avonds in de winter doorheen, met al die lichtjes en ik was op slag verliefd. Het leuke is ook dat er nog meer echt ambachtelijke winkels zitten zoals de slager aan de overkant. Piet weet hoe een goede *bavette* (een soort biefstuk) eruit hoort te zien, die houdt ook van kwaliteit. Een eigen winkel was—naast een eigen restaurant—toch een droom. De Geus was geen grote klant. Ik ging bij hem thuis langs en hij zag mijn plan wel zitten, hij was blij dat de delicatessenzaak in stand bleef.'

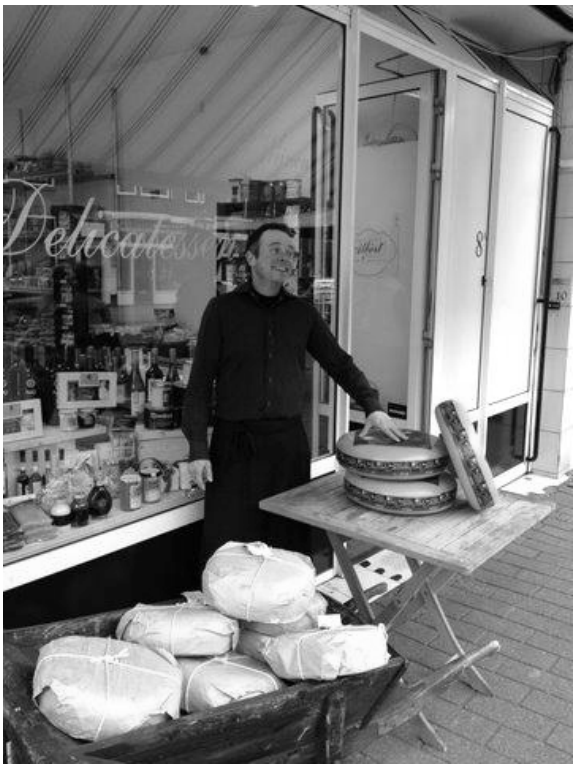

Ed Chavernac voor zijn delicatessenwinkel de Fransoos, foto Vincent van Amerongen

'Ik heb veel te danken aan Kees Brussee, mijn boekhouder. Ik had geen idee hoe ik een ondernemingsplan moest schrijven, daar heeft hij mij geweldig goed bij geholpen. Ik had uiteindelijk maar 15 dagen om de zaak in te richten, dat was aanpoten. En toen ging de zaak open, dat was spannend. In het begin natuurlijk vooral vaste klanten van De Geus. Sommigen moesten nogal wennen aan mijn andere aanbod: vooral kaas en delicatessen, en vooral: goede kwaliteit. Dat betekende ook dat sommige producten er niet meer waren en daar was niet iedereen blij mee. En ook niet dat je wat meer betaalt. Maar het loopt nu als een trein. Ik vond het wel moeilijk om mijn oude werk los te laten, ik voelde me nog wel verantwoordelijk. Ik heb afgelopen oktober nog op een beurs gestaan, voor mijn oude klanten en om mijn opvolger op weg te helpen.
De naam voor de winkel kwam pas in de laatste week voor de overname. Het viel me op dat zowel vrienden als klanten mij altijd de Fransoos noemden: "hé, daar heb je de Fransoos". Nou, dan moet dat de naam maar worden, dacht ik.'

Je hebt meer kaas dan in het begin zie ik.

'Ja, ik ben steeds meer verschillende soorten kaas gaan verkopen, dat is natuurlijk echt mijn specialiteit. Ik proef alles. Als iets niet 100% goed is, gooi ik het weg. Je moet weten wat je verkoopt. Ik ben daarom denk ik niet altijd even makkelijk voor mijn personeel, de dames die ook voor Peter en Gemma werkten, maar het moet nu eenmaal goed zijn. Als een klant ergens mee terugkomt, is het te laat.'
Ed heeft ook een prijs gewonnen: in 2010 werd hij verkozen tot "beste proever van Franse kaas", de oorkonde prijkt trots in de winkel. Dat is een proefwedstrijd waar honderden kaaswinkeliers aan deelnemen: 'Je moet dan van 12 kazen alles opschrijven, het soort kaas, het soort melk, het vetpercentage, of het rauw is of gepasteuriseerd en hoe goed de smaak is. Dat is soms heel lastig. Proef maar eens het verschil tussen een brie van 45% en een van 60%." Een interview met Ed over die wedstrijd kun je zien door in You Tube te zoeken op "Ed Chavernac".
En dan te bedenken dat ik vroeger niets moest hebben van kaas. Ik kende het van mijn oma op de boerderij. Wat stonk die kaas zeg. Maar zij genoot daar echt van. Ik heb nu ook veel wijn, natuurlijk, ik ben een Fransman, en die importeer ik voor een deel ook zelf, met mijn Opel Zavira. Mijn favoriet is de *Chateau de*

Chambert, die heb ik vroeger nog zelf geknipt. De witte *côte du Jura* is ook erg lekker, die komt uit de streek van mijn moeder, bij Besançon. En weet je, die kun je dan goed combineren met deze kaas, de *Comté AOC Juraflora*, uit dezelfde streek. Dat is echt mijn trots. Of deze *Val de Lou*, gemaakt op het land van *Chateau La Lou á Cléron*. Wist je dat dat *chateau* nog gewoon bewoond wordt en toch open is voor bezoekers?'

Hoe loopt het nu?

'Heel goed. Ik merk dat er wekelijks nog nieuwe klanten komen. In de laatste maanden van het jaar ging het goed lopen, en met Kerst was er echt topdrukte, een *ouragan* (een orkaan). Behalve kwaliteit is service ook belangrijk. En contact met mensen ook. In het begin zeiden mijn medewerkers wel eens: je moet niet meteen op iedereen afstappen met : "kan ik u van dienst zijn?", maar ik wil nu eenmaal graag een band opbouwen met mensen. Ik had vandaag nog een klant die voor verse truffels kwam. Die had ik op dit moment niet, maar ik zei: als u een dag van tevoren belt, zorg ik dat ze in huis heb.

Ik verplaats me altijd in de klant. Wat die wil. Daarom staat er nu ook *een jus d'orange* machine. Klanten vroegen om verse jus bij hun belegde broodje. Ik ben constant aan het vernieuwen. Ik wil ook Frans brood gaan verkopen. *Pain de campagne* en *viennoiserie* zoals croissants, *pain du chocolat* en *brioches*. En echte kant – en - klaarmaaltijden die ik zelf klaarmaak, want ik houd nog steeds van kokkerellen. Dat zit nu eenmaal in het bloed. Nu al maak ik de olijven zelf in, net als de *pesto* en de *tapenade*. Ook de noten brand ik zelf. Maar ik blijf ook gewoon dagelijkse producten voeren zoals koffie en melk, want die buurtfunctie wil ik graag blijven houden.'

Mis je Frankrijk?

'Ja, natuurlijk, af en toe. We gaan er nog wel elk jaar op vakantie. Ken je het lied van Edith Piaf "J'ai deux amours, mon pays et Paris"? Dat gevoel dat je niet kunt en wilt kiezen tussen twee plaatsen herken ik heel sterk. Ik heb mijn wortels in Frankrijk, maar ik vind het heerlijk om mijn wortels te delen met Nederland, daar zit mijn hart. En als ik zondags thuis ben dan kokkerel ik altijd. Dat is ook een beetje Frankrijk thuis.'

In gesprek met...

MARION DE VRIES VAN KOFFIE EN THEEWINKEL HET KLAVERBLAD door Marjolijn Pouw

Het Klaverblad

Op nummer 15 van de Hoge Woerd is Het Klaverblad gevestigd, de koffie en theewinkel van Marion de Vries. Ooit maakte hij deel uit van de handelsfirma Het Klaverblad, die er al sinds 1769 koffie en thee verkocht en later zijn eigen koffie brandde. Aanvankelijk gebeurde dat met hout sinds 1910 met een elektrische brander. De firma strekte zich uit van de Hoge Woerd tot aan de Korevaarstraat. In 1925 werden daar naar het ontwerp van L. en A.J. van der Laan een nieuwe branderij en pakhuis gebouwd in de stijl van Berlage. Nog steeds zijn de gevelstenen te zien met links het woord Koffie en rechts Thee.

gevelsteen Korevaarstraat 2f. foto Marjolijn Pouw

De branderij en de winkel stonden via de tussenliggende panden met elkaar in verbinding. Tot eind 1982, het jaar waarin Het Klaverblad met het branden van koffie stopte, rook je in heel Levendaal West de koffie. Nu ruik je die alleen in de winkel nog. Af en toe komt er een vleug thee doorheen als Marion deze afweegt, of een blik opschudt om een klant het aroma te laten ruiken.

Marion de Vries

Marion is geboren in Geldrop. Als kind verhuisde ze met haar ouders naar Eindhoven, vandaar naar Breda, waar ze bleef wonen tot ze in Haarlem met de studie fysiotherapie begon. Nog tijdens haar studie werd haar gevraagd of ze in een koffie- en theewinkel wilde

waarnemen. Dat beviel van twee kanten zo goed dat ze een vast contract kreeg aangeboden. Ze accepteerde dat en zo kwam ze in het vak terecht. Toen de winkel op de Hoge Woerd vrijkwam heeft ze geen moment geaarzeld en hem overgenomen. Daar heeft ze geen spijt van gehad. 'Rijk word ik er niet van, gelukkig wel', zegt ze.

Marion de Vries in haar winkel, foto Marjolijn Pouw

We voeren ons gesprek op de woensdagmorgen, een drukke dag. 'Marktdag', zegt Marion: 'tijd om koffie te kopen net als op zaterdag, dan is het ook heel druk. Op andere doordeweekse dagen is het soms wat rustiger. Dan heb ik ruimte om de voorraden aan te vullen, melanges te maken, bestellingen te doen bij leveranciers, of bestellingen in Leiden te bezorgen, onder andere bij Meneer Jansen, Catwalk en Burgerzaken.'

Ik zie een boek liggen en vraag of daar ook nog tijd voor heeft. 'Nee hoor', zegt ze. 'Dat is voor thuis. Ik lees graag, maar in de winkel kom ik er nooit aan toe. Als ik al tijd heb dan ga ik even naar buiten en maak een praatje met de buren. Hier kent iedereen elkaar, we hebben een plezierig contact en helpen elkaar als dat nodig is. Bij mooi weer komen we vaker buiten, maar eigenlijk hebben we het allemaal nogal druk met onze eigen winkel.'

Historie

'De winkel dateert uit de 18e eeuw', vertelt Marion. 'Rond 1769 vestigde Jacobus van der Kreek zich in het pand, een pruikenmaker die na 1769 ook Oosterse waren ging verkopen. Een echte kruidenierswinkel dus, zij het bescheiden, met een pakhuis in de Barbarasteeg. Dat liep zo goed dat er in 1782 een koffiebranderijtje bij kwam met één brander, die in de panden achter de winkel werd gevestigd. Rond 1982 is Het Klaverblad met koffiebranden gestopt. De firma beperkte zich toen weer tot de koffie en theehandel. Na Van der Kreeks dood kwam zijn dochter in de zaak. Ze was een nicht van de familie Bartholomeus op wie deze na haar dood is overgegaan. De Bartholomeusen waren weer familie van de Molkenboeren, die op hun beurt verwant waren aan de Hermansen. In het begin van de jaren 80 deed de familie Hermans de winkel over aan de handelsfirma waarvan ik hem rond 1985 heb gekocht. '

Koffiebranden

'Het leuke van een eigen winkel is dat je eigen recepten kunt aanbieden. Mijn man, Lippe de Vries, is ambachtelijk koffiebrander. Wij hebben een kleine branderij waar we zelf koffiebranden en een winkel in de Zijlstaat in Haarlem: De Kale Jonker. We maken onze eigen melanges. Daar hebben we er zeven van, daarnaast hebben we nog 22 premiums--dat zijn de onvermengde soorten. Al onze koffiebonen komen van de *Coffea arabica*, een koffieplant die oorspronkelijk uit Jemen komt maar nu overal gekweekt wordt. De smaken variëren van zoetig, tot kruidig of rins.

Coffea arabica, de bessen waaruit de koffiebonen komen

'Er zijn nog maar negen ambachtelijke koffiebranders in Nederland. De meeste koffie komt uit grote branderijen, waar men het tijdrovende nabranden door een eenvoudiger procedé heeft vervangen. Een echte meester brander zoals Lippe laat de koffie 24 uur betijen

in een jutezak. Hij laat de koffie nabranden.'
Lippe leerde het vak van een Indische koffiebrander in Amsterdam. Na zes jaar hard werken als leerling werd hij tot meester brander bevorderd en begon hij zijn eigen zaak. Hij noemde die De Kale Jonker, een spotnaam uit de tijd dat patriciërs en adel de Vlaamse steden ontvluchtten vanwege de 80-jarige oorlog en berooid naar Haarlem en Amsterdam trokken om daar met dochters van rijke VOC - kooplieden te trouwen.

'Koffiebranden kan niet iedereen, het luistert heel nauw. Je moet het vooral van je neus hebben, waarmee je de verschillende stadia van het branden nagaat en ruikt wanneer je moet stoppen. Ook de kleur is van belang bij de controle van het brandproces. Een seconde te lang branden betekent dat je vijf kilo in een klap weg kan gooien. Het echte branden duurt ongeveer 8 minuten. Door te snuiven weet je hoe ver je bent en of de vlammen onder de brandschijf harder of zachter moeten. Dat is een kwestie van seconden. Na het branden komen de bonen uit de trommel en worden op een koelschijf gezet. Door het zogeheten nabranden in de jutezak krijgen de bonen hun diepe kleur en speciale smaak.
We hebben overigens ook onze eigen theemelanges. Alles wat we bewerken en verkopen zoeken we uit bij een gespecialiseerde groothandel. Zelf op zoek gaan is te duur en te tijdrovend. Soms kan ik iemand opdracht geven om speciale thee voor ons te zoeken, bijvoorbeeld *Nepal*, of *Darjeeling First Flush* (nieuwe oogst of lentepluk). Een zogeheten 'teaman', die aan een bedrijf is verbonden, koopt dan voor ons in, uiteraard na onze goedkeuring. Dat bedrijf zorgt dan ook voor de verzekering en het transport en zo kunnen wij onze klanten iets bijzonders bieden.'

Winkel
In de winkel is het intussen een drukte van belang. Marion adviseert haar klanten over de smaken en manieren van koffie of thee zetten, in de apparaten of potten die ze ook verkoopt, net als theemutsen en chocola. 'Koffie kun je zetten in zo'n ouderwetse espresso potje op het vuur, een cafetière, of een espressomachine, thee in een aardewerken of gietijzeren Japanse theepot. Ik verwarm mijn cafetière altijd voor, dan komt de smaak beter tot zijn recht', hoor ik haar tegen een klant zeggen. 'Maar als u van espresso houdt, dan gaat er niets boven zo'n espresso potje. Dat kan op alle warmtebronnen.' Klanten vertellen haar hun lief en leed, de geboorte van kinderen of kleinkinderen, of het overlijden van geliefden. Maar ook hun huiselijke besognes of vakantie. 'Dat is het leuke van een kleine winkel', zegt ze. 'Klanten die ons waarderen komen terug en zo ontstaat er een band. Je leeft met ze mee en zij met jou. Dat zie je aan de ansichtkaarten die hier hangen. Daar word ik nou blij van.'

Dieren in de wijk

HALSBANDPARKIETEN door Jacques van Alphen

In de winter van 1968 gingen we soms even kijken op de buitenplaats Ockenburgh bij Loosduinen. Daar vlogen grote groene parkieten zo maar in het wild rond. Niemand vermoedde toen dat er 44 jaar later meer dan 10.000 in de Randstad zouden zijn. De meeste zijn halsbandparkieten, van oorsprong uit tropisch Azië en Afrika, maar er vliegen ook enkele monniksparkieten van Zuid-Amerikaanse oorsprong rond. Aanvankelijk woonden de halsbandparkieten vooral in Amsterdam en Den Haag, maar sinds een jaar of tien heeft ook Leiden een groeiend aantal van deze nieuwe bewoners. De Haagse parkieten hebben Leiden gekoloniseerd.

De halsbandparkiet

Forenzen
Buiten de broedtijd verzamelt zich de hele populatie van Leiden, Den Haag en de tussenliggende gemeenten, in de bomen bij de Hofvijver, om daar de nacht door te brengen. Vroeger sliepen ze in een Park in Voorburg, maar nadat een bosuil had ontdekt dat hij daar wel heel gemakkelijk zijn dagelijks portie vlees kon ophalen, zijn de parkieten verhuisd. Twee keer tien kilometer vliegen alleen om te slapen, is nogal een investering. Die investering wordt gedaan om het risico om 's nachts

door een roofdier te worden opgegeten te minimaliseren. Hoe meer soortgenoten om je heen, des te kleiner de kans dat jij het slachtoffer wordt van een roofdier. Bovendien is er kans dat een van de parkieten het roofdier opmerkt en tijdig alarm slaat. In de broedtijd slaapt het vrouwtje op het nest, maar het mannetje vliegt elke avond naar Den Haag.

Tropische vogels

Hoe kan een tropische vogel met zoveel succes in ons gure landje leven? Dat komt vooral door de meestal milde Nederlandse winters. Zowel in hun natuurlijke verspreidingsgebied in Azië als in Europa is er negatief verband tussen het voorkomen van halsbandparkieten en het aantal vorstdagen in de winter. In continentaal Europa vind je ze om die reden niet. Maar ook onze koele zomers zijn niet optimaal voor de parkieten. Die hebben tot gevolg dat 40 % van de eieren nooit uitkomen (tegen 10% in India). Daar staat dan weer tegenover dat de jongen die wel uit het ei komen een grotere kans hebben om volwassen te worden, want in India mislukken veel broedsels omdat de jongen worden opgegeten door slangen en andere roofdieren, en die ontbreken hier.

Stadsvogels?

In Azië en Afrika zijn halsbandparkieten savannebewoners. Die voorkeur zie je hier terug: ze leven vooral in parken en tuinen en boomgaarden, en daarmee zijn het vooral vogels van de buitenwijken van steden. Op het platteland vind je ze niet en ze houden ook niet van bossen. Ze broeden weliswaar in holten in bomen, maar altijd aan de bosrand.

Voedsel

Halsbandparkieten zijn heel effectief in het vinden van voedsel: in het voorjaar bijten ze jonge knoppen van bomen, en in de zomer eten ze allerlei zaden en bessen vaak nog voordat die rijp zijn, in het najaar is er een overvloed aan rijpe bessen en zaden. Ze verkassen steeds van de ene boomsoort naar de andere, afhankelijk waar de beste voedselsituatie is. Als bijvoorbeeld in september de vruchtjes van de haagbeuken in de Herenstraat rijp zijn weten de halsbandparkieten dat precies, en binnen een week oogsten ze de zaden, geruisloos werkend in de kronen van de bomen. Zelfs zo dat de meeste voorbijgangers niet in de gaten hebben dat er zo'n twintig parkieten boven hun hoofd bezig zijn. 's Winters zijn er ook nog wel wat bessen te vinden, maar dat is voor de parkieten wel de moeilijke periode. Onderzoekers denken dat ze dan vooral afhankelijk zijn van voedsel dat door mensen wordt aangeboden: pindaslingers en voedertafels gevuld met zonnepitten. Er bestaat een zekere angst dat halsbandparkieten een plaag in de landbouw kunnen worden. In India plunderen ze de maïsvelden als ze de kans krijgen, maar dat is in Europa nog nooit waargenomen. Andere zorgen over de halsbandparkieten zijn dat ze zouden concurreren met inheemse vogelsoorten om nestholten, met een negatief effect op die inheemse soorten. Zoiets werd in een Belgische studie inderdaad gevonden, maar wel nadat men het aantal beschikbare nestholten kunstmatig had beperkt. Ik zelf denk daarom dat het nogal meevalt met die concurrentie.

Toekomstige aantallen

Er zijn nog heel wat plekken in Nederland waar nog geen halsbandparkieten zijn, terwijl er wel volop parken tuinen en boomgaarden zijn. Er is dus nog potentieel voor groei. Belgische onderzoekers hebben uitgerekend dat er alleen al in Vlaanderen plaats is voor 22.000 halsbandparkieten. Ook in Nederland kunnen er dus nog duizenden bijkomen. In Engeland is men zo bezorgd over een ongebreidelde populatiegroei, dat er nu serieus wordt overwogen een deel van de populatie af te schieten. Voorlopig bestaan hiervoor in Nederland geen plannen en kunnen we genieten van deze kleurige bezoeker van tuinen en parken.

Berichten

Clariet Boeye (CB), Inge Bochardt (IB), Franceline Hendrikse-Pompe (FHP), Eveline van Lottum (EvL), Jacqueline Mos (JM), Jan Pieters (JP), Marjolijn Pouw (MP), Ben Smit (BS), Koert van der Velde (KvdV)

PIETERSWIJK

Aalmarkt Op 12 maart zijn de vier lei platanen die voor de voormalige Vögelepanden in de Breestraat stonden, verplant. Ze staan nu bij de speelplaats van de Pieterskerkgracht. Met het weghalen van de bomen zijn de werkzaamheden van het Waagblok/V & D gestart. De twee hoekpanden (Breestraat/ Mandenmakerssteeg), het trafohuis en personeelsingang in de Mandenmakerssteeg zullen worden gesloopt. Achter de

Waag komt voorlopig een hijskraan te staan. Tegelijk zal V & D intern worden verbouwd, en aan de buitenkant gaan de luifels er grotendeels af. Waar vroeger een fotowinkel zat (tussen de Vögelepanden en De Vergulde Turk) komt een ingang voor de fietsenkelder en deuren voor het laden en lossen van V&D. Uiteindelijk zullen de panden op de hoek Breestraat/Mandemakerssteeg enigszins in dezelfde stijl worden herbouwd, zoals met de vroegere Aalmarktschool is gebeurd. Net zoals bij de school heeft de wijkvereniging zijn teleurstelling erover uitgesproken dat de bestaande gevels blijkbaar niet konden worden behouden. Ik ken veel gevallen in historische steden (België, Duitsland, Luxemburg) waar dit wel kan en vaak zelfs wettelijk is verplicht.
Voor meer informatie over de Aalmarktplannen, zie: http://gemeente.leiden.nl/projecten/bouwenaandestad/aalmarkt/
Hieronder een impressie van de geplande gevelrij in de Breestraat tussen Mandenmakerssteeg en Maarsmansteeg. (FHP)

Breestraat - Oude Leibomen De vier leibomen (platanen) op de Breestraat zijn verwijderd vanwege de opknapbeurt van de panden tussen Apotheek Centraal en V&D en de aan te leggen fietsenstalling onder V&D. De bomen zouden de bouwactiviteiten niet overleven. Het heugelijke nieuws is dat onze gemeentelijke wijkmanager René Verdel een nieuwe bestemming heeft gevonden voor de bomen op het kinderspeelplaatsje aan de Pieterskerkgracht. Ook de bewoners van de Pieterskerkgracht zijn ingenomen met de aanwinst. De bomen zijn verplant op 13 en 14 maart. Het was een hele klus, ze zijn met een kraan van een tractor verhuisd. Het hekwerk waar ze tegen aan geleid waren is niet meer nodig, de takken zijn nu stevig genoeg om zich zelfstandig op te houden op een lijn. Ze staan nu wat dichter bij elkaar en ze lijken elkaar vast te houden met oude knoestige vingers. (CB)

De verplante leiplatanen bij het speeltuintje aan de Pieterskerkgracht. foto Clariet Boeye

Langebrug - Studentenappartementencomplex SLS wonen heeft laten weten te verwachten dat de ontwerpvergunningen voor het 19e eeuwse monumentale gebouw (hoek Langbrug en Steenschuur) op korte termijn afgegeven zullen worden. Dan zou de aanbesteding van de bouwwerkzaamheden half april gereed kunnen zijn. Als dat allemaal naar wens is verlopen kan in mei begonnen worden aan de verbouwing van dit deel van het plan en zou het begin 2013 gereed kunnen zijn. Wat betreft de nieuwbouw: de verwachting is dat de vergunningen daarvoor vóór de zomervakantie verleend zijn. Binnenkort zal SLS wonen starten met het aanbesteden van de sloopwerkzaamheden en als dat achter de rug is, kan SLS Wonen de omwonenden een goed beeld geven van aanpak, het tijdspad, de logistiek en overlast van de sloopwerkzaamheden. Belangrijk onderdeel van de offerte van de sloopbedrijven zal een plan zijn dat zo min mogelijk overlast geeft. Er zijn geen veranderingen aangebracht in het ontwerp voor de nieuwbouw, alleen het 4de blok in de tuin van het monument is een klein beetje verplaatst in de richting van de binnentuin. Als alle voorwerkzaamheden volgens plan verlopen kan er in het derde kwartaal van dit jaar begonnen worden met de nieuwbouw. Het geheel zou dan eind 2013 gereed kunnen zijn. (KvdV)

William Brewstersteeg Dat Leiden veel stegen heeft is bekend, maar de William Brewstersteeg* is in al de jaren dat ik hier woon aan mijn aandacht ontsnapt. De steeg bevindt zich naast Kinderdagverblijf De Kever in de Pieterskerkchoorsteeg en komt uit op de Arend Roelandsteeg. De Arend Roelandsteeg verbindt de Pieterskerkstraat en de Langebrug. Op de hoek van de

stegen bevindt zich de speelplaats van De Kever. Een monumentale beuk op de speelplaats heeft met zijn wortels de muur zover opgeduwd, dat de bovenkant van de muur direct gesloopt moest worden. Er is een voorlopig hek geplaatst.
De speelplaats is 's nachts een geliefde schuilplaats voor junks en biedt een veilig heenkomen voor tasjesdieven. Er wordt gevochten, gespoten, gevreeën en gekotst. De speelplaats moet elke dag schoongemaakt worden voordat de kinderen er weer veilig kunnen spelen. Architect Kees Lau kreeg van de beheerder 'Ons Doel' het verzoek om een ontwerp te naken voor een veiliger speelplaats. Hij raadpleegde de wijkagent, de buurtbewoners, de gebruikers van het kinderdagverblijf en de wijkvereniging, en ontwierp een afsluiting van bakstenen kolommen in historische stijl met elegante ijzeren hekken ertussen. Er zijn plannen om het geheel te verlichten om de mogelijkheid van controle groter te maken. De Kever heeft aangeboden om de speelplaats open te stellen voor de buurt. Dan wordt de speelplaats een veiliger, opener plek in plaats van een verborgen hol. De bedoeling is dat de plannen in juni worden uitgevoerd. (CB)

Het plan van architect Kees Lau voor de Brewstersteeg

(* William Brewster (ca. 1566 - 1643) was één van de Pilgrimfathers, die zich met zijn medebroeders na zijn vlucht uit Engeland tijdelijk in Leiden gevestigd had en hier Engelse les gaf.)

Pieterskerkplein Het Pieterskerkplein is na de verbouwingen van de Pieterskerk nu ook aan een opknapbeurt toe. Er komen meer publieke banken--er staat er nu één aan de kant van het Gerecht--met afvalbakken. Er komen rond het plein nieuwe palen met kettingen, zodat men niet meer op het plein kan parkeren. Met de directeur van de Pieterskerk zijn afspraken gemaakt voor verbetering van de kerktuin. Deze plannen zullen voor de zomer uitgevoerd worden. De gemeente gaat met de twee terrasuitbaters (Dartel en FF) in overleg om te kijken of het mogelijk is het terrasmeubilair op elkaar af te stemmen. (CB)

Rapenburg - Hotelplannen Na een vrolijke ronde van wilde, tegenstrijdige geruchten over Rapenburg 48/Pieterskerkhof 4 A (het pand was verkocht, het zou geen hotel worden, maar een appartementencomplex voor buitenlandse studenten) hebben we tenslotte wat feitelijke informatie ingewonnen bij de gemeente. Al snel daarna kregen eerst de omwonenden een informatieve brief van de gemeente, daags daarop stond er een artikel in het *Leidsch Dagblad* over de plannen. Het wordt toch een *viersterrenplus* hotel. Er is een intentie - overeenkomst gesloten met ontwikkelaar en belegger Hillgate Properties uit Wassenaar. Deze overeenkomst moet leiden tot een koopcontract. Sandton Hotels is de exploitant. Er komen 76 kamers, waaronder 6 appartementen voor bijvoorbeeld buitenlandse hoogleraren die langere tijd in Leiden verblijven. Hillgate Properties onderhoudt nauw contact met de Universiteit Leiden. Voor de verbouwing is Architectenbureau Mulder, Van Tussenbroek en Van Veen aan de Langebrug aangezocht. (CB)

Reconstructie (Rapenburg, Steenschuur, nieuwe bomen) In januari heeft de gemeente een brief met informatie over de reconstructie van het Rapenburg en de Steenschuur gezonden naar de bewoners aldaar. Daar werd ook de kap van bomen aan het Rapenburg in aangekondigd. Het bleek te gaan om zo'n 20 bomen tussen de Doezastraat en de Nonnensteeg aan de Vlietzijde. De gemeente had het voornemen voor deze ingreep in oktober 2011 gepubliceerd. Op de informatie avond in Plexus in juni 2010 was deze kap niet genoemd. Desgevraagd deelde de gemeente ons mee , dat pas later bij een inspectie gebleken was dat de bomen niet goed groeiden. Het wortelstelsel had zich niet ontwikkeld en de bomen zagen er inderdaad zielig uit. Omdat het niet mogelijk was de grond te verbeteren zonder de bomen te beschadigen is besloten de bomen te vervangen. De oude bomen zijn nu gerooid. De plantvakken wordt verbeterd met goede grond. De nieuwe bomen worden eind maart, begin april geplant. Het worden weer linden, maar van een ander type: de Tilia cordata ofwel Tilia Böhlje, maat 25-30. Deze linde is veel minder luisgevoelig. In minder dan tien jaar groeien de bomen uit tot hetzelfde formaat als de oude bomen.

Een bewoner dacht dat de gemeente de bomen de bomen had gekapt vanwege de klachten over de luizenafscheiding op de auto's, en dat werd door het *Leidsch Dagblad* overgenomen. Dat bericht hoort echter thuis in de *Fabeltjeskrant.* (CB)

Speckhof Architect Kees Lau heeft ons gemeld dat de poort en steeg naar het Pieter Gerritz Speckhof, gelegen achter het Pieterskerkplein en de Nieuwsteeg, bouwkundig en sociaal onveilig waren. De poort verkeert in slechte staat, er zijn scheuren in het metselwerk en de muren zijn verzakt. De poort is losgescheurd van de penant van de muur, waar hij aan een kant op rust. Poort en steeg naar het hofje zijn 's nachts onveilig zo hebben de bewoners ervaren. Het plan was om bij het herstel van de poort er een hek in te plaatsen dat 's nachts afgesloten kan worden—er heeft vroeger ook een houten deur in gezeten—maar intussen is in samenspraak met de buren besloten om geen afsluiting te maken. Wel worden poort en muur hersteld. Beheerder van de poort is Ons Doel. (CB)

ACADEMIEWIJK

Herinrichting Kaiserstraat De herinrichting van de Kaiserstraat is nagenoeg voltooid. Inge Bochardt heeft de gang van zaken beschreven. Zie haar verslag in deze krant. (CB)

Van der Klaauwtoren Het ziet ernaar uit dat de Van der Klaauw toren ondanks alle bezwaren en de recente verkiezing tot Jong Leids monument door de bewoners van Leiden toch gesloopt wordt, net als de omringende gebouwen. Buurtbewoners gaan mogelijk in beroep tegen de sloop, de Universiteit houdt zich niet aan de termijnen en voorwaarden van de verstrekte sloopvergunning. Buurtbewoners hebben onlangs met de bouwkundig projectleider van de universiteit gesproken, maar de universiteit lijkt zich nergens aan te storen en is alvast begonnen met sloop van de top van de toren. Waant men zich oppermachtig? De gemeente is door de bewoners gevraagd om de regels te handhaven. Inge Bochardt heeft de gang van zaken elders in deze krant beschreven. (BS)

LEVENDAAL WEST

Doezastraat De Stichting SCOL (Stichting Cultureel Ontmoetingshuis Leiden), die het voormalige Sijthoff gebouw aan de Doezastraat heeft gekocht om er een ontmoetingscentrum van te maken op antroposofische grondslag, gaat nauw samenwerken met het Rembrandt Forum Leiden. De komende maanden zullen er wat kleinschalige ontmoetingen, workshops en vergaderingen zijn. De verbouwing begint na de zomer. De officiële opening verwacht het Stichtingsbestuur in de lente van 2013. Zie voor meer informatie het bericht van de stichting in de rubriek 'Ingezonden' van deze krant. (MP)

Garenmarkt – Gat Eind december berichtte de gemeente de bewoners van de Garenmarkt dat het braakliggende gat (de nummers 36 tot 44) is verkocht aan AV Planontwikkeling uit Oosthuizen. Er is ruimte voor zes 'grondgebonden' woningen (zie het bestemmingsplan),waarvan de bouw het beschermde stadsgezicht herstelt. De gemeente heeft met AV Planontwikkeling afgesproken dat deze zo snel mogelijk een vergunningsaanvraag indient. Dat is in februari gebeurd. Het bouwplan wordt getoetst aan de algemeen geldende richtlijnen en voorwaarden en ter inzage gelegd. AV Planontwikkeling zou de bewoners uitnodigen voor een informatiebijeenkomst. De wijkvereniging heeft er niets meer van gehoord. Informatie is te krijgen bij het servicepunt Bouwen en Wonen van de gemeente (516 5502), service.bowo@leiden.nl of AV Planontwikkeling AVPlan@gmail.com . (MP)

Garenmarkt - Parkeerterrein (ondergrondse parkeergarage) De plannen zijn nagenoeg afgerond. De bouwkosten en de toekomstige parkeeropbrengsten zijn berekend en de ambtelijke voorkeursvariant is beschreven: ruime parkeerplaatsen onder de grond en handhaving van de bestaande parkeergelegenheid bovengronds. Het is nu aan het college en de gemeenteraad om de kaders vast te stellen voor de garage en de buitenruimte. Eind april zal het College van B&W het voorstel vaststellen en aan de raad sturen. De raad kan dan rond juni de knoop doorhakken. In bestuurlijk jargon heet het dan dat het 'kaderbesluit' wordt genomen. In de periode tussen het voorstel van B&W aan de raad en de stemming erover, wordt het spannend. Kan het uit? De investeringen zijn vermoedelijk fors, en er zijn nog meer zaken die opgelost moeten worden. De wijziging van het bestemmingsplan, de gevolgen voor de luchtkwaliteit, de geluidsoverlast van in- en uitrijdende auto's. De buurt wordt nauwer bij de verdere ontwikkelingen

betrokken. Zie ook het stukje van Jan Pieters elders in deze krant. (MP)

Jan van Houtkade en Boisotkade Het talud van de Jan van Houtkade is opgeknapt. Vlier, sneeuwbes, viburnum en andere struiken zijn blijven staan zoals met de gemeente was afgesproken. Het wachten is nu op de aanleg van het singelpark waar B&W van de gemeenteraad groen licht voor heeft gekregen, mits er geen parkeerplaatsen verloren gaan en de gemeente de regie houdt bij de aanleg. (MP)

OVERLEG

Buurtkader (overleg wijkverenigingen binnenstad en politie) Op 19 april is het volgende Buurtkaderoverleg. Bewoners kunnen hun punten tot 18 april voorzien van hun naam en adres aan het bestuur doorgeven, via info@pieterswijk.nl of per brief, VvP&A t.a.v. de voorzitter, J. Mos, Postbus 11016, 2301 EA Leiden. Graag op de envelop Buurtkaderoverleg vermelden. (JM)

Districtsraad (overleg wijkverenigingen en gemeente) Samenwerking wijkverenigingen en gemeente? Nu de Districtsraden per 1 januari 2012 formeel opgeheven zijn, is er geen gestructureerde en regelmatige manier meer van overleg met de gemeente. De binnenstad wijkverenigingen hebben hiertegen bezwaar aangetekend en wethouder Van Woensel verzocht om met een oplossing te komen. Op 6 februari zijn de binnenstad wijkverenigingen bij Van Woensel uitgenodigd voor een gesprek hierover. In deze bijeenkomst is besloten om door te gaan met een gezamenlijk overleg met de Wijkmanager (afgevaardigd vanuit de gemeente maar zonder budget). Op 7 maart jl. kwamen de voorzitters van de wijkverenigingen van 'Stadsdeel Midden' voor de eerste keer bij elkaar om afspraken te maken over deze nieuwe overleg vorm. Het bestuur ziet dit overleg als een positieve ontwikkeling: samen zijn de wijkverenigingen sterker. Onderwerpen waar deze groep zich mee bezig zal houden zijn: bouwprojecten, beheer openbare ruimte, verkeer en vervoer en leefbaarheid (geluidsoverlast, evenementen e.d.). Nu moeten er nog afspraken gemaakt worden hoe samengewerkt kan worden met de gemeente. We hebben nog steeds geen officieel schriftelijk antwoord op onze brief met bezwaren over de opheffing van de districtsraden ontvangen. Zal die er nog komen?
Evenals de nota m.b.t. burgerparticipatie laten dit soort zaken lang op zich wachten bij B&W. Stelt de gemeente wel prijs gesteld op meedenkende burgers? (JM)

Evenementen – Evaluatie Vooruitlopend op de echte evaluatie van het evenementenbeleid (de Evenementennota 2008) is de gemeente begonnen met peilen van de meningen over het evenementenbeleid onder verschillende groepen van bewoners. In een gesprek in januari met wethouder J.J. de Haan hebben het bestuur van onze wijkvereniging en Pancras -West naar voren gebracht dat de wijkbewoners zeker niet tegen evenementen zijn, maar dat er de laatste jaren wel steeds meer sprake is van dezelfde soort door evenementenbureaus georganiseerde muziekfeesten die erg veel decibellen met dreunende bassen produceren. We hebben gepleit voor meer diversiteit. Als voorbeeld van evenementen die bewoners wel waarderen noemden we onder andere het Gouden Petfestival, de kinderfeesten tijdens Koninginnedag op het Gerecht, het Stukafestival en het Filmfestival.
We hebben de indruk dat de gemeente niet voldoende beseft wat het betekent als er 85 dBA op de gevel van je huis wordt losgelaten: een normaal gesprek voeren binnen is niet mogelijk, dus bezoek ontvangen gaat niet, televisie kijken of muziek luisteren is onmogelijk en het lezen van een boek waar je je aandacht bij moet houden lukt ook niet.
Met name een paar locaties, die ook nog dicht bij elkaar liggen, hebben extra te lijden van lawaaiige evenementen, namelijk de Garenmarkt en het Stadhuisplein en wie daar tussenin woont heeft van twee kanten tweemaal zoveel te verduren. We hebben daarom voorgesteld voor om te werken met een kaart met maximale geluidscontouren en er op aangedrongen bij het verstrekken van de vergunningen te kijken naar het soort evenement en of dat een beetje bij het karakter van de wijk past.
We hebben ook gemeld dat veel mensen afgelopen jaar met de 3 oktoberviering de stad zijn ontvlucht, en hetzelfde geluid kwam uit Pancras -West. Een treurige zaak vinden we dat.
We kregen de indruk dat de gemeente begrip had voor onze wensen en ervaringen, maar dat leidt voorlopig niet tot veranderingen. Dit jaar blijft de situatie rond de evenementen nog voor het grootste deel hetzelfde, omdat de voorbereidingen voor de kalender 2012-2013

al in volle gang zijn. Op de Garenmarkt neemt zelfs het aantal luidruchtige evenementen toe. Enfin, vooralsnog gaan we er van uit dat de evaluatie van het evenementenbeleid, die dit jaar moet plaatsvinden, ertoe zal leiden dat er in de toekomst minder lawaaiige evenementen zullen zijn in de binnenstad. We blijven in elk geval met de gemeente in gesprek. (EvL)

Nieuwe procedure Wat wel al is veranderd is de procedure. Over de evenementenkalender zelf is geen inspraak gehouden. Zodoende kon de kalender al in februari worden vastgesteld. Over de vergunningen voor evenementen is wel inspraak mogelijk. De aanvragen voor vergunningen worden gepubliceerd op de gemeentelijke website. Als een evenementenvergunning is verleend is bezwaar en beroep daartegen mogelijk. (EvL)

Blog evenementen overlast In de *Hart van de Stadkrant 133* stond een stuk van mw. Tieken over haar blog over de evenementenoverlast op de Garenmarkt: htpp://garenmarktgeenevenementenplein.wordpress.com. Dit blog is nog steeds een groot succes en er is ook belangstelling vanuit de pers, radio en TV. Het is zeker de moeite waard om het blog eens te bezoeken en een reactie achter te laten. Zie ook het bericht van Ingrid Tieken over het effect van haar blog in de rubriek 'Ingezonden' van deze krant. (EvL)

Rechtgezet Door een misverstand is onze wijkmanager René Verdel de uitspraak in de mond gelegd dat klagers over geluidshinder van evenementen maar ouwe zeurpieten zijn. Dat is absoluut niet René's mening. Om de schijn te vermijden dat alleen 30 + ers bezwaar tegen de geluidsoverlast hebben heeft hij er juist op aangedrongen om ook op bezwaren van jongeren te wijzen.
Dat er inderdaad jongeren zijn die het lawaai ook hindert kunt u lezen in het bericht van Marieke Putman, in de rubriek 'Ingezonden' van deze krant. Niemand die zich in de gemeente meer inzet voor de belangen van de wijk dan René Verdel, dus dat hij nou net verkeerd werd geciteerd is jammer. (CB)

BESTUURSZAKEN

Huishoudelijk reglement Het zat al lang in de pen, en nu is het er: een huishoudelijk reglement en een redactiestatuut. In de statuten van de wijkvereniging staat dat er een huishoudelijk reglement moet komen dat door de leden in de jaarlijkse ledenvergadering (ALV) wordt vastgesteld. De statuten schrijven ook voor wat daar minimaal in moet staan: regels over de betaling van de contributie, de werkzaamheden van het bestuur, de orde van de vergaderingen, royement van leden, ontheffing uit een bestuursfunctie, en het beheer en gebruik van de inventaris (niet dat we die hebben….). We hebben het zo beknopt en simpel mogelijk gehouden met de gedachte in het achterhoofd dat het hier niet gaat om een handleiding voor dagelijks gebruik, maar om richtlijnen waar je op kunt terugvallen, mochten er conflicten ontstaan. In de statuten staan al bepalingen over bijvoorbeeld het doel van de vereniging, wie lid zijn, wanneer het lidmaatschap eindigt, voor hoe lang bestuursleden benoemd worden, en dergelijke. Dat wordt in het huishoudelijk reglement niet allemaal herhaald. (EvL)

Redactiestatuut en website Een redactiestatuut is niet verplicht voorgeschreven, maar wij vinden het belangrijk en nuttig om de verhoudingen tussen bestuur van de wijkvereniging enerzijds en de redactie van wijkkrant en website anderzijds vast te leggen. Eén van bestuursleden zit ook in de redactie. Daardoor is de informatie-uitwisseling gewaarborgd. Daarnaast is de redactie wel zelf verantwoordelijk voor de inhoud van de krant en de website. Die zijn dus zeker niet de spreekbuis van het bestuur. We werken al heel lang op deze manier. Het huishoudelijk reglement en het redactiestatuut zijn samengevoegd tot één document. In de aanstaande ALV wordt de leden voorgesteld om het vast te stellen. De tekst is te vinden op de website van de wijkvereniging. (EvL)

Contacten met studentenverenigingen - Minerva (sine regno) Dankzij de inspanningen van de praeses Guido van Rooy en onze wijkagent Willem van Vliet is de overlast tijdens de sine regno week in februari minder geweest dan in voorgaande jaren. Uit de evaluatie van de politie is gebleken dat er de volgende keer meer controle moet zijn, namelijk tot 7.00 uur 's morgens en dat Minerva meer aandacht moet besteden aan het opruimen van troep in de Breestraat, de Mooi Japiksteeg en de Vrouwensteeg. (CB)

Quintus In januari heeft het bestuur van de wijkvereniging een plezierig gesprek gehad met het bestuur van Quintus. Ook de buurtbewoners waren daarbij betrokken. Afgesproken is dat ook Quintus

maatregelen neemt om de geluidsoverlast te beperken, vooral gedurende de EL CID-week en Koninginnedag. Aanleiding was de brief van de buurtbewoners aan het Quintus bestuur met klachten over de geluidsoverlast, vooral in die periodes. De afspraken zijn door Quintus op schrift gezet. Zie voor de tekst de rubriek 'Ingezonden' van deze krant. (CB)

In Memoriam

NILS RURENGA

Begin januari bereikte ons het droevige bericht dat de oud - praeses van Minerva, Nils Rurenga, eind december op 22 jarige leeftijd na een kort ziekbed is overleden. Nils was praeses van september 2010-2011. Hij heeft zich tijdens zijn bestuursjaar enthousiast ingezet voor een goed contact met de wijkvereniging. Dat heeft indruk op ons gemaakt.

Niels heeft niet alleen op de wijkvereniging indruk gemaakt. Bij een bijzondere herdenkingsdienst voor hem in de Pieterskerk op 5 januari waren zeker 1000 mensen aanwezig uit allerlei sectoren van de samenleving, van de rector magnificus van de universiteit tot de korpschef van de Politie Hollands Midden, en vele vrienden. We zullen hem allemaal missen.

Vereniging voor Pieters- en Academiewijk

Clariet Boeye

Ingezonden

QUINTUS: AFSPRAKEN EL CID- WEEK EN KONINGINNEDAG Door Ruud de Vaan, voorzitter Quintus

Studentenvereniging Quintus (Boommarkt) heeft afspraken gemaakt met de buurtbewoners om de geluidsoverlast tijdens Koninginnedag en de EL CID - week in te dammen. Een groep bewoners van de Apothekersdijk had contact opgenomen met het Quintus bestuur, omdat ze ontevreden waren over Quintus' geluidsoverlast.

Het Quintus bestuur heeft de buurtbewoners naar aanleiding van de klachten uitgenodigd voor een gesprek en de buurtbewoners zijn daarop ingegaan. De wijkvereniging werd er ook bij betrokken. Quintus heeft aangegeven dat de vereniging maatregelen neemt om het geluidsniveau te beperken en de duur van de geluidsproductie, tot een voor eenieder acceptabel niveau. Toegezegd is dat er een geluidsbegrenzer komt op de muziekapparatuur buiten. Op die manier wordt gegarandeerd dat het geluidsniveau de gestelde normen niet kan overschrijden. Verder heeft het Quintus bestuur beloofd dat het er scherper op zal toezien dat de vastgestelde eindtijden niet worden overschreden.

Naast deze 'harde' afspraken willen Quintus en de buurtbewoners ook werk maken van een betere communicatie over en weer. Zo zal Quintus ervoor zorgen dat tijdens Koninginnedag en de EL CID -week de telefoonnummers van dienstdoende bestuurders bekend zijn bij de buurtbewoners. Zo kunnen de buurtbewoners er zeker van zijn dat ze altijd iemand telefonisch kunnen bereiken die direct kan ingrijpen. Ook zijn de buurtbewoners uitgenodigd om voorafgaand aan de genoemde evenementen langs te komen om te muziekinstallaties te bekijken en een beeld te krijgen hoe de begrenzers werken.

Quintus en de buurtbewoners hopen door deze afspraken de overlast actief te beperken en de relatie met de buurt te verbeteren. Na schriftelijke bevestiging van de afspraken, waarvan ook de wijkagent, het College van B&W en de wijkvereniging op de hoogte zijn gesteld, hebben Quintus en de buurtbewoners er vertrouwen in dat de leefbaarheid in de buurt tijdens festiviteiten zal verbeteren.

Ingezonden

EXPOSITIE COLLECTIE DE KOSTER *LEIDSCH DAGBLAD*

Regionaal Archief Leiden (RAL)

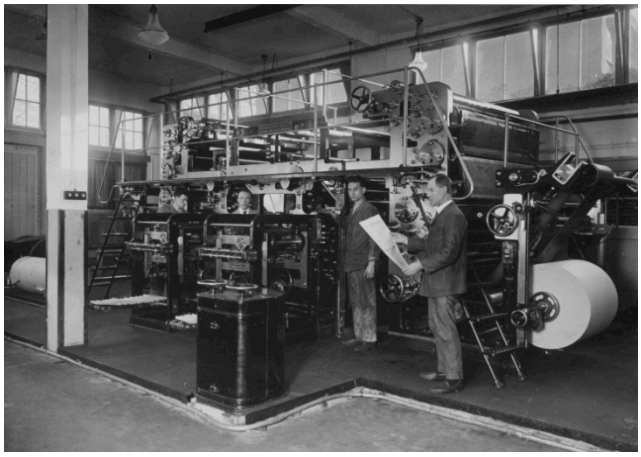

De drukkerij van het Leidsch Dagblad aan de Witte Singel in een fotoalbum uit 1926 foto: collectie Sijthoff-De Koster, RAL.

Tot zijn dood was Don de Koster (1911 – 1980), achterkleinzoon van de oprichter van het Leidsch Dagblad A.W. Sijthoff, actief in de krantenwereld. De mini-expositie in het Regionaal Archief Leiden 'Het laatste nieuws: Erfgoed van een uitgever' toont recent ontvangen archiefstukken uit zijn nalatenschap.

De familie Sijthoff was tot de jaren vijftig van de vorige eeuw eigenaar van het Leidsch Dagblad. Door vererving kwamen de aandelen in handen van de familie De Koster. A.D. (Don) de Koster startte er in 1934 als commissaris en werd in 1956 benoemd tot president-commissaris. Daarnaast was hij lid van de raad van commissarissen van de Holding Telegraaf, een functie die hij tot zijn dood in 1980 bekleedde.

Koster bewaarde archiefstukken zorgvuldig. Het aan hem overgedragen notulenboek van de aandeelhouders--dat loopt van 1905 tot 1980--bevat aantekeningen over het aantal abonnees en advertenties. Zoals veel kranten had het Leidsch Dagblad het tijdens de Tweede Wereldoorlog moeilijk, zoals uit archiefstukken blijkt. Hierin zijn ook gegevens terug te vinden over het oorspronkelijke gebouw van de krant aan de Witte Singel.

Bezoekinformatie Periode: 28 februari - 15 mei in Regionaal Archief Leiden, Boisotkade 2A, 2311 PZ Leiden. De toegang is gratis.

Open: maandag 13.00 - 17.00 uur; dinsdag tot vrijdag 09.30 -17.00 uur; zaterdag 09.00 - 13.00 uur

Gesloten: 6 tot en met 9 april, 30 april, 5 en 17 mei

www.archiefleiden.nl en www.erfgoedleiden.nl

Ingezonden

VOORMALIG SIJTHOFFGEBOUW DOEZASTRAAT

Door Erik van 't Hoff en Manja Wodowoz

De afgelopen maanden is de bedrijvigheid aan de Doezastraat 1B flink toegenomen. De stichting SCOL (Stichting Cultureel Ontmoetingshuis Leiden) ontwikkelt er een gesprekscentrum. Na de zomer begint de verbouwing. Er komt een ecologisch eetcafé met daarachter een zaal voor 60-80 mensen: ruimten waarin de ontmoeting centraal staat. De stichting SCOL gaat in het nieuwe centrum nauw samenwerken met het Rembrandt Forum Leiden. Het programma zal diverse groepen in Leiden aanspreken: exposities, workshops, politieke discussies, lezingen, muziek- en dansuitvoeringen. De initiatiefgroep wil de levensvatbaarheid van de antroposofische visie op natuur,mens en maatschappij toetsen aan het hele scala aan visies in de moderne samenleving. Dat betekent dat activiteiten van alle geledingen van de samenleving in en rond het pand een plek kunnen krijgen: politiek, sociaal, cultureel en spiritueel. De zorg voor onze leefomgeving komt o.a. tot uiting in het gebruik van milieuvriendelijke en duurzame materialen voor de verbouwing en inrichting van het pand, en in het serveren van voedsel van uitsluitend biologische en biologisch-dynamische oorsprong in het eetcafé.

In de komende maanden zullen er wat kleinschalige ontmoetingen, workshops en vergaderingen plaatsvinden. Mocht u een activiteit willen aandragen, dan kunt u hiervoor contact opnemen met één van onderstaande contactpersonen.

Let op onze publicaties onder de naam SIJTHOFF of om gerust langs om te informeren hoe het er mee staat. De officiële opening wordt verwacht in de lente van 2013.

Erik van 't Hoff: hoffwerk@casema.nl, Manja Wodowoz: wodowoz-deboom@planet.nl

Ingezonden

WIJKEN VOOR KUNST Door Clara van den Bosch

In februari ben ik (Clara van den Bosch, beeldend kunstenaar) in opdracht van Wijken voor Kunst gestart als 'creatief verkenner' in de Pieters- en Academiewijk, Levendaal west en oost. Ik ben daar op zoek naar

verhalen, informatie, historische gebeurtenissen en specifieke kenmerken. Ik laat me leiden door vragen als hoe ervaren bewoners hun omgeving, wat speelt er en waar is behoefte aan. Voor deze verkenning bent u, als bewoner, essentieel en ik wil dan ook graag met u in contact komen. Wilt u iets vertellen over uw buurt, een bijzondere plek laten zien of uw wensen uitspreken, ik hoor het graag. Aan de hand van al deze informatie kan ik mij een beeld vormen van wat er leeft en ontdekken welke culturele krachten, talenten en ideeën er in de wijken aanwezig zijn. Zo kunnen bijvoorbeeld al langer bestaande plannen een steuntje in de rug krijgen of nieuwe initiatieven ontwikkeld worden.
U kunt daarbij denken aan een bijzonder ontmoetingsmoment met uw wijkbewoners aan de hand van een thema of aan kleurrijke muurschilderingen op plekken in de wijk die somber ogen. Voor meer informatie en voorbeelden kunt u kijken op www.wijkenvoorkunstleiden.nl

Wilt u een bijdrage leveren aan dit project dan kunt u mij bellen: 071 5661313 of mailen: claravdbosch@zonnet.nl . Mijn verkenning loopt nog tot eind april. In mei vindt er een presentatie plaats van mijn bevindingen waar u van harte welkom bent. Plaats en tijd worden nog bekend gemaakt.

Wijken voor Kunst is een initiatief van Fonds 1818 en het H.I. Druckerfonds en heeft als doel culturele initiatieven in Leidse wijken te ondersteunen.

Ingezonden

MIDZOMERFEEST, WIE DOET ER MEE?

Door Eva van Deinse

Op zondag 1 juli vieren we de zomer in de Pieterswijk met het Midzomerfeest! Op het Pieterskerkhof is er dan een gezellige markt, er zijn activiteiten voor en door kinderen, de winkels, galeries en cafés zijn open en een aantal tuinen – verborgen schatten in de binnenstad – is toegankelijk voor publiek.
We zijn nog druk bezig met de organisatie en zijn blij met suggesties en hulp. En vooral: wie stelt zijn of haar tuin of binnenplaats open voor belangstellenden?
U kunt contact opnemen met de Ondernemersvereniging Pieterskwartier via www.pieterskwartier.nl/contact of met info@cottadimare.nl

De smederij van uw wijk

SMEDERIJ VAN DE GEIJN
WWW.SMEDERIJ.NL

oude varkenmarkt 4 • 2311 vp leiden
tel 071-5661404 • 06 22406076

Alkmaar
Alphen aan den Rijn
Den Bosch
Den Haag
Doesburg
Dordrecht
Gouda
Haarlem
Leiden
Maastricht
Utrecht

Voor informatie & boekingen
088 - PUZZELS
T +31(0)88-78 99 357
E boekingen@puzzeltochten.net

Ontdek de mooiste steden van Nederland eens op een aangename manier. Bezoek oude historische gedeelte's van de steden met vele terrasjes, markante gebouwen en bijzondere winkeltjes.

STADSLOKAAL

BURGERZAKEN

Lunch Diner Borrel

Stadslokaal Burgerzaken
Breestraat 123 Leiden *tel* 071 5661122 *fax* 071 5125771
www.stadslokaalburgerzaken.nl

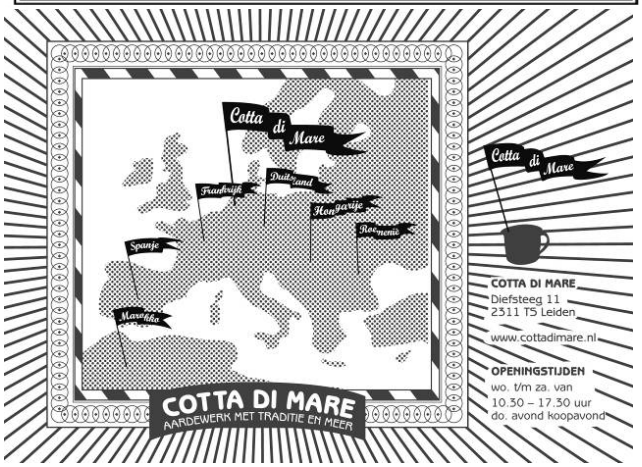

COTTA DI MARE
Diefsteeg 11
2311 TS Leiden
www.cottadimare.nl

OPENINGSTIJDEN
wo. t/m za. van
10.30 – 17.30 uur
do. avond koopavond

Gratis waardebepaling van uw woning?
Bel 071-5162376 voor een afspraak

RE/MAX

RE/MAX Makelaarscentrum Leiden
Levendaal 73 -75
2311 JE te Leiden
Tel 071-5162376
www.remax.nl/leiden
www.remax.nl/christurk
christurk@remax.nl

Lid A.N.V.O.

optiek

Hans van Schie Breestraat 140 2311 CX Leiden Tel. 071-512 22 13

Bloem & Lifestyle

Nieuwenburg Bloem & Lifestyle is een gezellige en eigentijdse bloemenwinkel met een grote collectie vazen, sierpotten en terrapotten.

Laat je inspireren in een winkel vol met exclusieve artikelen van o.a. Braxton interiors, PTMD, Brass & Boom, Apple tree, Bob, Yankee Candle, Silka Zijden bloemen en Veipdesign grote collectie terras & mediterrane kuipplanten. De trends van de internationale beurzen zijn altijd snel bij Nieuwenburg Bloem & Lifestyle te vinden. We adviseren u graag voor het inrichten van uw huis of terras!

- Workshops
- Bloemen bezorgen
- Bruidsboeket
- Rouwarrangement

Nieuwenburg
Bloem & Lifestyle
Doezastraat 18
2311 HB Leiden
T: (071) 512 73 98
(071) 512 08 29 (bezorging)
E www.nieuwenburg.nl

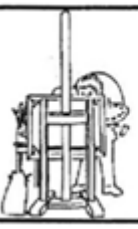

Leids schilder- en tekengenootschap
"ARS AEMULA NATURAE"
Dag- en avondkursussen
- *akwarelleren* - *tekenen*
- *modeltekenen* - *etsen*
- *boetseren* - *schilderen*
Pieterskerkgracht 9, Leiden
Inlichtingen, tel.: 071-514 07 84

Achtergrond

Aan dit nummer werkten mee|

Artikelen en gesprekken| Jacques van Alphen, Vincent van Amerongen, Rita Blankenberg, Ed Chavernac, Clariet Boeye, Inge Bochardt, Charlotte Boschma, Hans Heestermans, Bep Kastelijns, Mijnheer Moerman, Arie Owell, Jan Pieters, Carla van der Poel, Marjolijn Pouw, Marion de Vries, Peter van Zonneveld

Berichten| Inge Bochardt, Clariet Boeye, Franceline Pompe, Eveline van Lottum, Jacqueline Mos, Jan Pieters, Marjolijn Pouw, Ben Smit, Koert van der Velde

Foto's en illustraties| Vincent van Amerongen, Inge Bochardt, Clariet Boeye, Charlotte Boschma, Internet, Kees Lau, Regionaal Archief Leiden, archief Arie Owel, Marjolijn Pouw, Carlo van Praag, Ingrid Tieken, Patrick Colly,

Ingezonden| Clara van den Bosch, Eva van Deinse, Erik van 't Hoff (SCOL), Regionaal Archief Leiden, Eva van Deinse, Marieke Putman Cramer, Ingrid Tieken, Ruud de Vaan

Kopij voor de volgende krant graag inleveren voor 15 augustus 2012 bij info@pieterswijk.nl of postbus 11016, 2301 EA Leiden, onder vermelding van kopij *Hart van de Stadskrant*.

Belangrijke telefoonnummers

• Evenementenklachtenlijn	071 5661600
• Graffitimeldlijn	071 5322878
• Horeca klachtenlijn	071 5167015
• Politie	0900 8844
• Servicepunt Burgerzaken en Belastingen	071 5165500
• Servicepunt woonomgeving (afval, kapotte straatverlichting e.d.)	071 5165501
• Servicepunt bouwen en wonen	071 5165502
• Servicepunt parkeren	071 5165503
• Servicepunt Zorg	071 5165506
• Servicepunt Bedrijven	071-5165509
• Servicepunt Inburgering	071 5167317
• Milieuklachtenlijn (kantooruren)	071 4083666
• Milieuklachtenlijn	0900 8844

De wijk

De Pieters- & Academiewijk en Levendaal West vormen het zuidwestelijke deel van de Leidse binnenstad. De Botermarkt, Vismarkt, Aalmarkt, Boommarkt, Galgewater, Witte Singel, Korevaarstraat en het Gangetje vormen de grenzen met de andere wijken.

De Vereniging

Vereniging voor Pieters- & Academiewijk en Levendaal West,
Postbus 11016, 2301 EA Leiden
Kamer van Koophandel Rijnland: 40 44 51 79 Rijnland
Website: www.pieterswijk.nl
@-mail: info@pieterswijk.nl

De Vereniging Pieters- & Academiewijk en Levendaal-west tracht de leefbaarheid en het welzijn van de wijk en haar bewoners te bevorderen. Bewoners kunnen lid worden van de vereniging, anderen donateur. Op de jaarlijkse ledenvergadering in het voorjaar legt het bestuur verantwoording af aan de leden, komen knelpunten in de wijk aan de orde en wordt het beleid van de vereniging bepaald.
Erelid: J.J.M. Gerritsen

Lid worden

U kunt lid worden door het overmaken van € 4,-- per eenpersoonshuishouden of € 5,50 Euro voor een huishouden van meer personen, op giro 3664416 van de vereniging, onder vermelding van VVP&A, lidmaatschap of donateur. Meer mag ook.

Bestuur

- Jacqueline Mos, voorzitter ~ horeca en evenementen, buurtkader overleg en districtsraad, studenten
- Clariet Boeye, secretaris ~ redactie *Hart van de Stadkrant*, districtsraad, studenten
- Hans Crone, penningmeester ~ administratie
- Eveline van Lottum, bestuurslid ~ horeca en evenementen, studenten
- Jan Pieters, bestuurslid ~ verkeer en vervoer, bouwen en wonen
- Koert van der Velde, bestuurslid ~ bouwen en wonen, verkeer en vervoer

Redactie Hart van de Stadkrant

Vincent van Amerongen, Clariet Boeye, Marjolijn Pouw, Charlotte Boschma

Hart van de Stadkrant

De Hart van de Stad krant is een uitgave van de wijkvereniging. De krant verschijnt vier maal per jaar in een oplage van 2700 en wordt in de wijk huis aan huis bezorgd. Daarnaast wordt een groot aantal exemplaren verspreid onder bestuur en ambtenaren van de gemeente Leiden en donateurs. Kopij voor de krant per @-mail of post sturen naar de redactie. De redactie behoudt zich het recht voor stukken in te korten.

Website

Ontwerp | Lokaal 7a
Techniek | Hans Crone
Inhoud | Hans Crone en Marjolijn Pouw

Advertenties

Voor het adverteren in de wijkkrant kunt u contact opnemen met de penningmeester. De krant wordt gedrukt door drukkerij Van der Linden.